

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
مرکز مطالعات و
بررسی‌های اقتصادی

سطح تکنولوژی کالاهای صادراتی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

سطح تکنولوژی کالاهای صادراتی

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

مرداد ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

عنوان:

سطح تکنولوژی کالاهای صادراتی

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تهیه کننده: نجمه سوری ناصری

ناظر: شهرام عیدی زاده

واژگان کلیدی: تکنولوژی صادرات، نوآوری، پیچیدگی صادرات

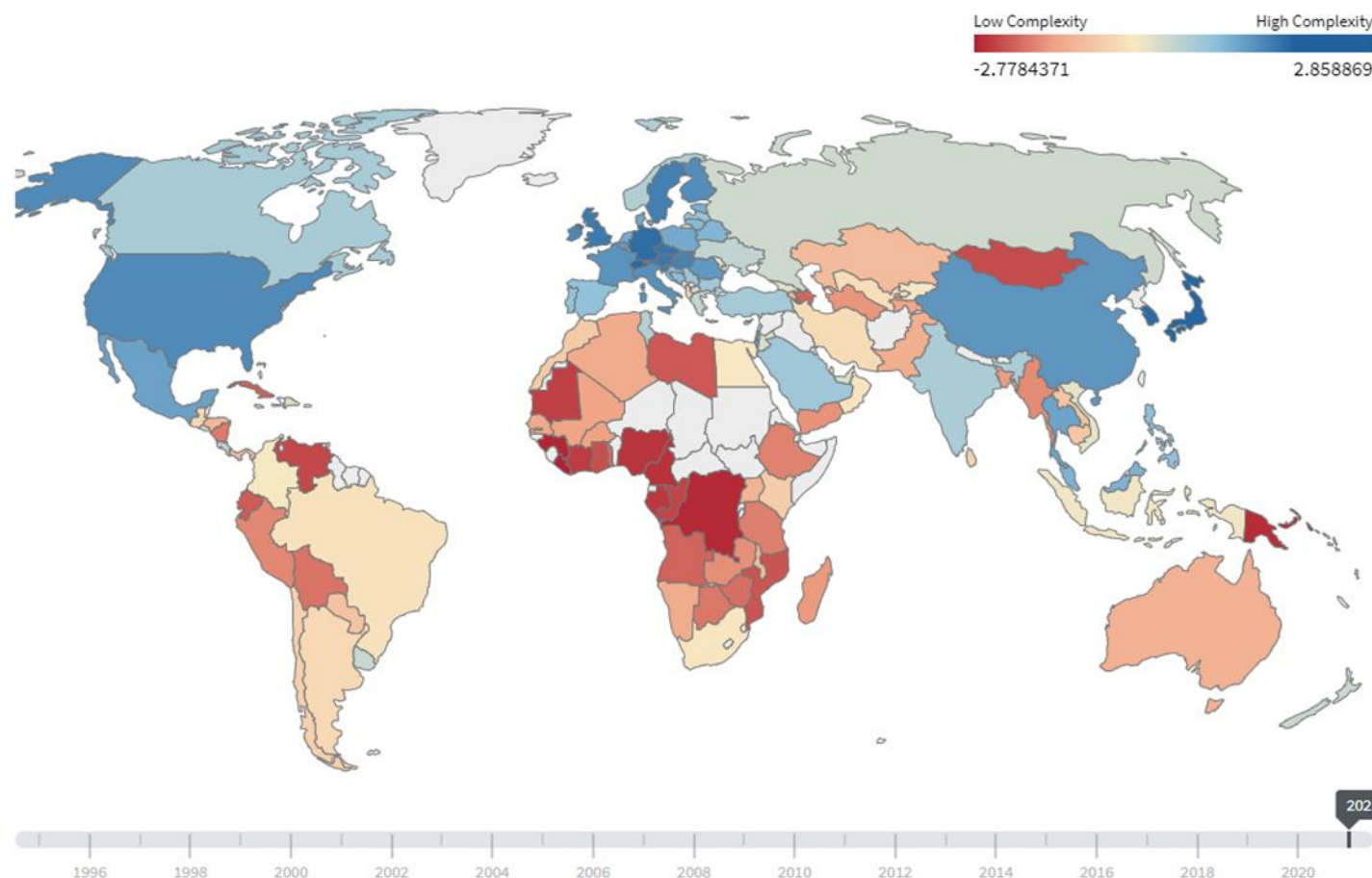
تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۳

نشانی: مشهد مقدس - خیابان امام خمینی - جنب باغ ملی - ساختمان اتاق بازرگانی - کد پستی: ۹۱۳۷۷۳۴۱۹۵

رتبه بندی پیچیدگی کشور و محصول

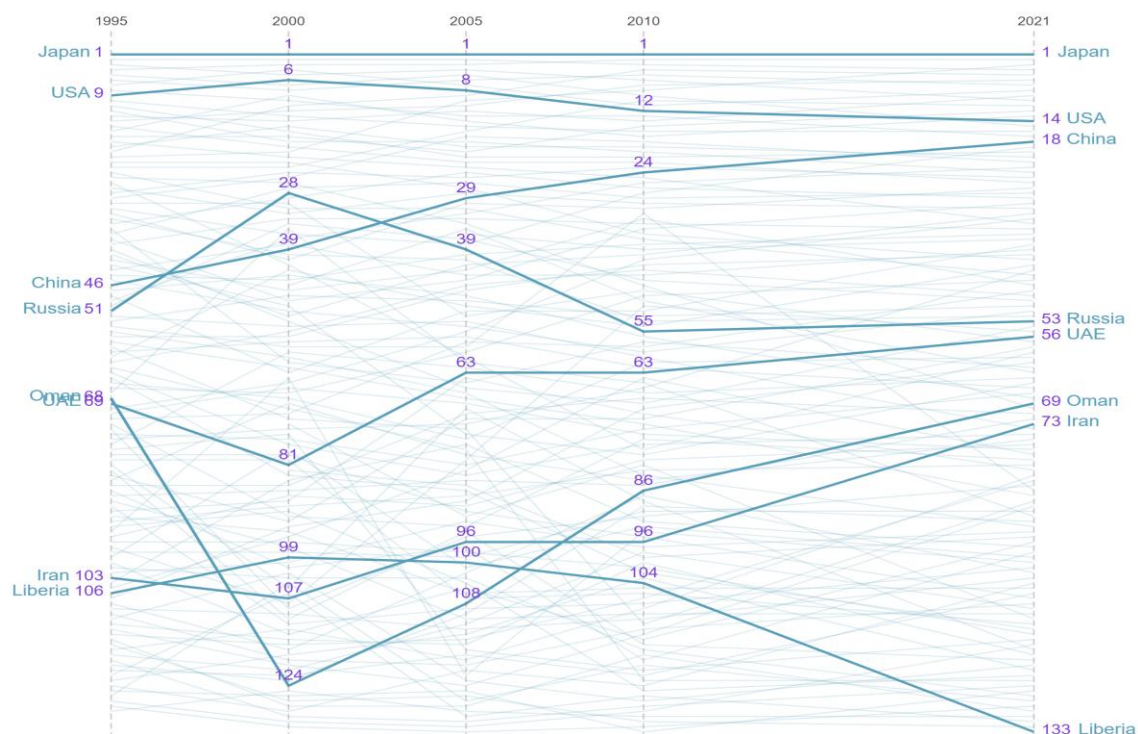

«شاخص پیچیدگی اقتصادی» در واقع مخلوطی از دانش فنی، زیرساخت‌ها، مهارت نیروی کار و فناوری تولید محصول در یک اقتصاد را که در کالای صادراتی تبلور پیدا کرده بررسی می‌کند و به این ترتیب، کشورها را با یکدیگر مقایسه می‌کند. این شاخص تا سال ۲۰۲۱ برای ۱۳۳ کشور دنیا محاسبه و منتشر میشود

رتبه بندی پیچیدگی کشور و محصول

- ✓ براساس محاسبات دانشگاه هاردوارد در بین ۱۳۳ کشور رتبه اول متعلق به کشور ژاپن میباشد که رتبه بندی چایگاه اول تا یازدهم دنیا در نمودار ذیل آورده شده است.
- ✓ جایگاه ایران در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۱۶ با یک روند صعودی رتبه ۷۳ می باشد

Search a country 2021 COI Columns Download Current Data

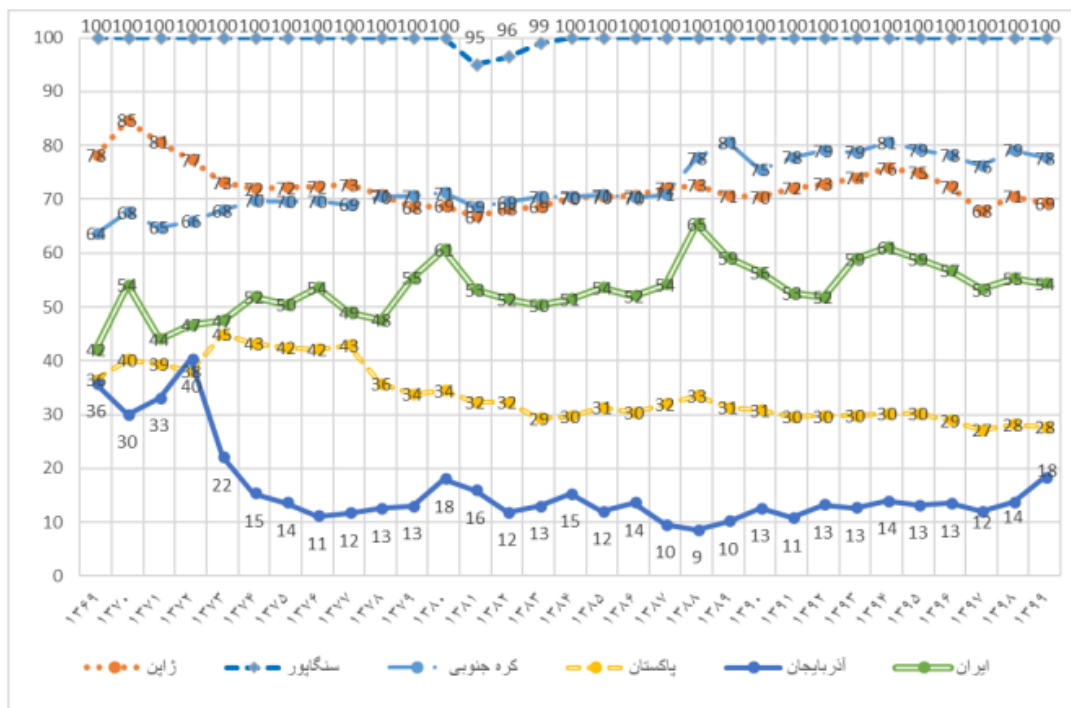
RANK	COUNTRY	ECONOMIC COMPLEXITY INDEX (ECI)	CHANGE IN 5 YEARS (2016 - 2021)
11	Hungary	1.52	↓ 1
10	Sweden	1.54	↓ 2
9	Slovenia	1.59	=
8	United Kingdom	1.61	↑ 5
7	Austria	1.68	=
6	Czechia	1.75	=
5	Singapore	1.83	=
4	Germany	1.94	↓ 1
3	South Korea	2.04	↑ 1
2	Switzerland	2.14	=
1	Japan	2.26	=

روند شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته در کشورهای منتخب

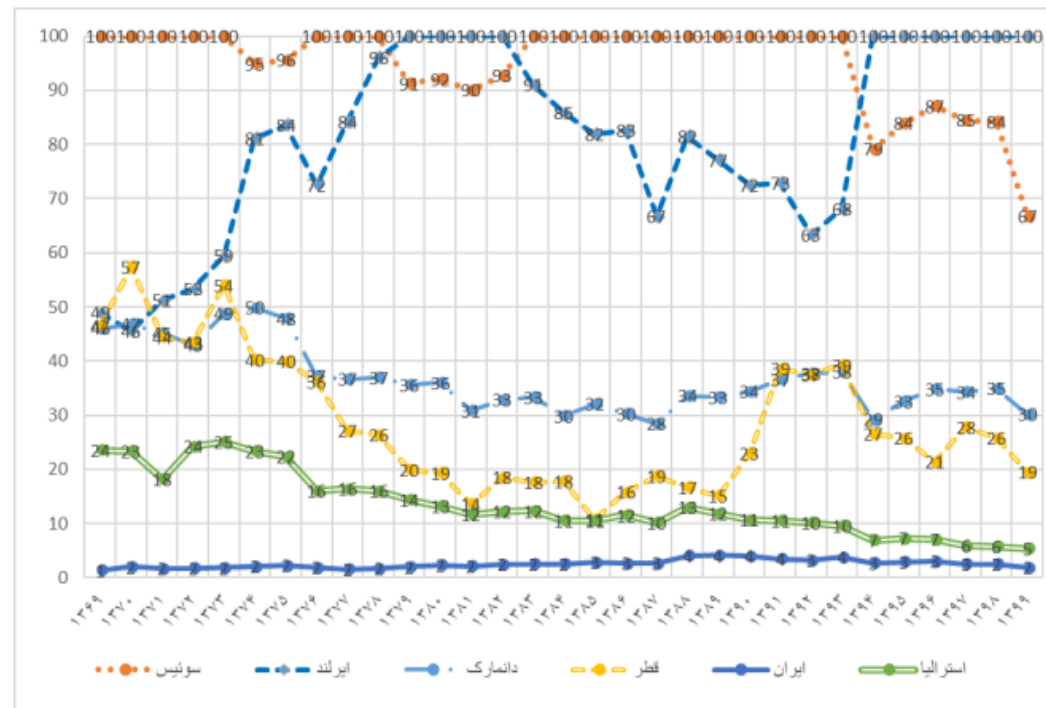
- ✓ نمودار ۱۰ شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته از کل ارزش افزوده تولیدات صنعتی MHVash را طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ برای کشورهای منتخب (ایران، آذربایجان، پاکستان، کره جنوبی، سنگاپور و ژاپن) نشان میدهد. همانطور که در این نمودار مشاهده میشود، سنگاپور در صدر کشورهای منتخب است. ایران در شاخص MHVash در میان کشورهای منتخب نمودار ۱۰ رتبه سوم را دارد و از حدود ۴۳ در سال ۱۳۶۹ به حدود ۵۴ در سال ۱۳۹۹ رسیده است
- ✓ نمودار ۱۲ شاخص ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه MHVapc را در سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ برای کشورهای منتخب (ایران، قطر، استرالیا، دانمارک، ایرلند سوئیس) نشان میدهد. ایران در شاخص MHVapc در میان کشورهای منتخب نمودار ۱۲ رتبه آخر را دارد، به طوری که روند نمودار این شاخص برای ایران بین ۱ الی ۴ در نوسان است.

نمودار ۱۰. روند شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته در کشورهای منتخب

Source: UNIDO Database: CIP - Competitive Industrial Performance Index.

نمودار ۱۲. روند شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته در کشورهای منتخب

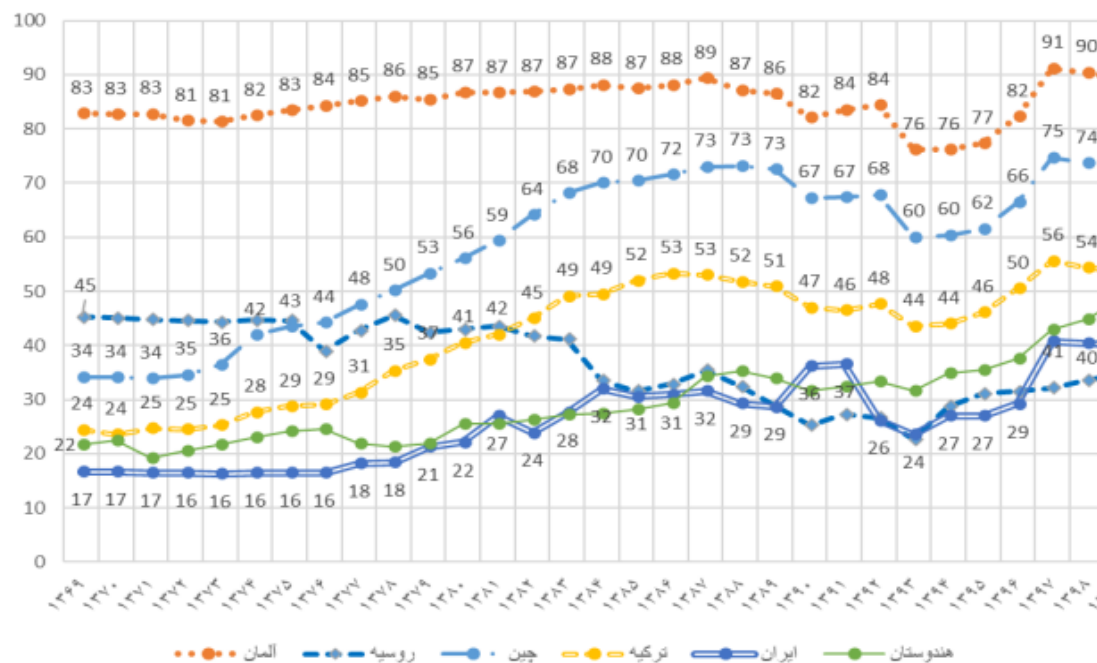
مأخذ: پایگاه داده یونیدو و محاسبات محقق.

روند شاخص صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته در کشورهای منتخب

✓ نمودار ۱۳ روند شاخص سهم صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته از کل صادرات صنعتی MXsh را در طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ برای کشورهای منتخب (ایران، ترکیه، هندوستان، روسیه، چین و آلمان) نشان میدهد. ایران در شاخص MXsh تنها نسبت به روسیه در میان کشورهای منتخب نمودار ۱۳ از روند بهتری برخوردار بوده است، به طوری که از حدود ۱۷ در سال ۱۳۶۹ به حدود ۴۰ در سال ۱۳۹۹ رشد کرده است.

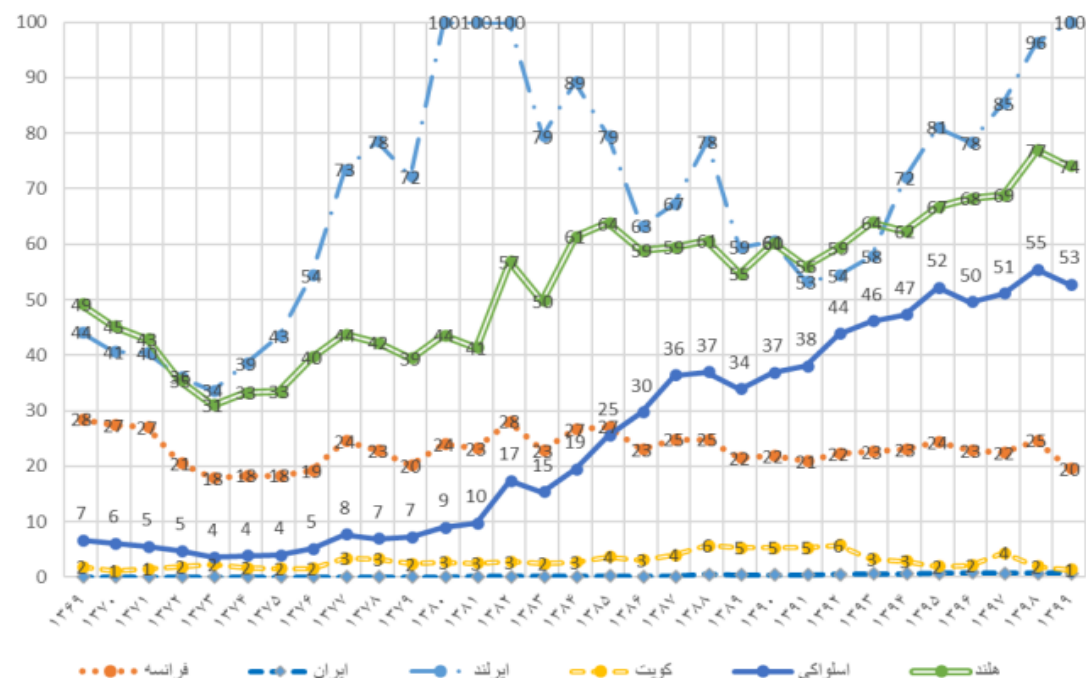
✓ نمودار ۱۵ روند شاخص صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه MXpc را طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ برای کشورهای منتخب (ایران، فرانسه، ایرلند، کویت، اسلواکی و هلند) نشان میدهد. همانطور که در این نمودار مشاهده میشود، ایرلند در صدر کشورهای منتخب قرار دارد، ایران در شاخص MXpc در میان کشورهای منتخب نمودار ۱۵ از وضعیت مناسبی برخوردار نیست، به طوری که روند نمودار این شاخص برای ایران کمتر از ۱ بوده و به محور افقی چسبیده است.

نمودار ۱۳. روند شاخص سهم صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته کشورهای منتخب

Source: UNIDO Database: CIP - Competitive Industrial Performance Index.

نمودار ۱۵. روند شاخص صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه کشورهای منتخب

مأخذ: پایگاه داده یونیدو و محاسبات محقق.

سطح فناوری کالاهای صادراتی در ایران

بررسی جایگاه ایران در شاخص های تولید و صادرات محصولات با فناوری های متوسط و پیشرفته براساس داده های یونیدو ۱۳۶۹-۱۳۹۹

ایران چه کالاهای صنعتی صادر می کند؟

بررسی صادرات به تفکیک بخش های عمده و گروه های کالایی طی سال ۱۴۰۲ و مقایسه با سال قبل نشان می دهد که صادرات محصولات پلیمری با سهم ارزشی ۴ درصدی از کل صادرات نسبت به سال قبل از لحاظ ارزشی ۲۳ درصد و از نظر وزنی ۲۸ درصد افزایش داشته است. صادرات این دسته از محصولات یک میلیارد و ۹۴۴ میلیون دلار به وزن ۱۶۶۰ هزار تن بوده است. صادرات صنایع غذایی با سهم ارزشی ۳۷ درصد از کل صادرات کشور در رتبه دوم صادرات صنعتی قرار داشته که از لحاظ ارزشی ۱۲ درصد و از نظر وزنی ۱۹ درصد نسبت به ۱۴۰۱ افزایش داشته است. صادرات صنایع غذایی در سال ۱۴۰۲، یک میلیارد و ۸۴۸ میلیون دلار به وزن ۱۹۶۲ هزار تن بوده است. صنایع شیمیایی با سهم ارزشی ۲۰۱ درصد از کل صادرات غیرنفتی، نسبت به سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزشی ۱۷ درصد و از نظر وزنی ۱۴ درصد افزایش داشته است.

صادرات این دسته از محصولات در سال ۱۴۰۲ یک میلیارد و ۳۹ میلیون دلار به وزن ۲۲۱۵ هزار تن بوده است. صنایع نساجی، پوشاک و کفش در سال ۱۴۰۲، ۷۷۲ میلیون دلار به وزن ۳۵۷ هزار تن بوده که در مجموع سهم ارزشی ۱۶ درصدی از صادرات ۱۴۰۲ داشته است. صادرات این دسته از محصولات از لحاظ ارزش صفر درصد و از نظر وزنی یک درصد کاهش داشته است.

صنایع ماشین سازی و تجهیزات با سهم ارزشی یک درصدی از صادرات، در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، ۴۷۲ میلیون دلار به وزن ۱۲۵ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱، ۶ درصد از لحاظ ارزشی کاهش و ۷ درصد از نظر وزنی افزایش داشته است. صنایع برق و الکترونیک با سهم ارزشی ۰۸ درصدی از صادرات ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، ۴۱۵ میلیون دلار به وزن ۱۱۵ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزشی ۸ درصد و از نظر وزنی ۴ درصد افزایش داشته است. صنعت لوازم خانگی نیز با سهم ارزشی ۰۸ درصدی از کل صادرات در سال ۱۴۰۲، ۳۹۴ میلیون دلار به وزن ۲۸۱ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزشی و وزنی کاهش یک درصدی را ثبت کرده است. خودرو و نیروی محرکه با سهم ارزشی ۰۶ درصدی از کل صادرات در ۱۴۰۲، ۲۹۰ میلیون دلار به وزن ۶۹ هزار تن بوده که از لحاظ ارزشی ۲ درصد افزایش و از نظر وزنی ۲۱ درصد کاهش داشته است. صادرات محصولات سلولزی با سهم ارزشی ۰۴ درصدی از ارزش صادرات در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، ۲۲۱ میلیون دلار به وزن ۳۷۱ هزار تن بوده که از نظر ارزشی ۱۴ درصد و از لحاظ وزنی ۱۷ درصد کاهش را ثبت کرده است. صنایع دارو با سهم ارزشی ۰۲ درصدی از کل صادرات در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، ۱۱۷ میلیون دلار به وزن ۳ هزار تن بوده که نسبت به سال قبل از لحاظ ارزش ۱۲ درصد و از لحاظ وزن ۲۴ درصد افزایش داشته است.

صادرات صنایع ورزشی و خلاق در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲ با سهم ارزشی ۰۱ درصدی از کل صادرات، ۴۸ میلیون دلار به وزن ۱۷ هزار تن بوده که تغییر چندانی نسبت به سال ۱۴۰۱ نداشته است. صادرات تجهیزات پزشکی با سهم ارزشی اندک از صادرات، ۱۵ میلیون دلار به وزن ۳ هزار تن بوده که از لحاظ ارزشی ۴۰ درصد کاهش و از نظر وزنی ۲۹ درصد افزایش داشته است.

براساس آمار تجارت در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲ عمده ترین صادرات صنعتی ایران که مربوط به محصولات پلیمری است، ارزشی کمتر از ۲ میلیارد دلار و سهمی در حدود ۴ درصد از کل صادرات کشور دارد. صنایع غذایی و شیمیایی نیز به عنوان دو گروه صنعتی ای که در رتبه های بعدی صادرات صنعتی کشور در سال ۱۴۰۲ قرار دارند، به ترتیب سهم ارزشی ۳۷ درصدی و ۲۰۱ درصدی از صادرات دارند. رقم صادرات این دو گروه نیز به ترتیب یک میلیارد و ۸۴۸ میلیون دلار و یک میلیارد و ۳۹۴ میلیون دلار است. بررسی صادرات کالا به عراق به عنوان اصلی ترین مقصد کالاهای صنعتی ایران نشان می دهد که محصولات پلیمری، صنایع غذایی و صنایع برق و الکترونیک که مجموعاً سهم ۲۳ درصدی از صادرات ۹ میلیاردی به عراق دارند، عمده صادرات صنعتی به این کشور هستند. نکته قابل تامل در این زمینه این است که صادرات به عراق به عنوان شریک دوم تجاری در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، از لحاظ ارزشی ۱۰ درصد و از لحاظ وزنی ۳ درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهش داشته است. از طرفی سهم صنعت از صادرات نزدیک به ۱۴ میلیاردی به چین به عنوان شریک اول تجاری نیز قابل توجه نبوده است.

بررسی جایگاه ایران در شاخص های تولید و صادرات محصولات با فناوری های متوسط و پیشرفته براساس داده های یونیدو ۱۳۶۹-۱۳۹۹

بررسی صادرات به سطح فناوری محصولات طی سال ۱۴۰۲ حاکی از این است که صادرات محصولات اولیه، به ارزش ۱۷ میلیارد و ۷۶۶ میلیون دلار و وزن ۳۹.۵۵۴ هزار تن، سهم ۳۶ درصدی از صادرات داشته که نسبت به سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزشی ۲۰ درصد و از لحاظ وزنی ۱۶ درصد کاهش داشته است. صادرات محصولات با فناوری سطح متوسط نیز با ارزش ۱۴ میلیارد و ۵۷۵ میلیون دلار و وزن ۳۱.۰۳۴ هزار تن، سهم ۳۰ درصدی از صادرات ۱۴۰۲ داشته و در مجموع از نظر ارزشی نسبت به سال ۱۴۰۱، ۸ درصد کاهش و از نظر وزنی ۱۰ درصد افزایش داشته است. صادرات مبتنی بر منابع نیز در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، ۱۲ میلیارد و ۳۱۷ میلیون دلار به وزن ۶۰.۵۴۲ هزار تن بوده که از لحاظ ارزشی ۹ درصد و از نظر وزنی ۳۷ درصد افزایش داشته است. صادرات فناوری سطح پایین در سال ۱۴۰۲، ۴ میلیارد و ۱۹۴ میلیون دلار به وزن ۵۲۲۸ هزار تن بوده که سهم ۸ درصدی از صادرات داشته و نسبت به سال ۱۴۰۱ از لحاظ ارزش افزایش یک درصدی و از لحاظ وزن افزایش ۸ درصدی داشته است. صادرات محصولات فناوری سطح بالا نیز در ۱۴۰۲، ۴۳۱ میلیون دلار به وزن ۳۸ هزار تن بوده است که همچنان سهم ۰.۱ درصدی از صادرات دارد و نسبت به سال قبل از لحاظ ارزش ۲ درصد افزایش و از لحاظ وزن ۲۸ درصد کاهش داشته است.

بررسی جایگاه ایران در شاخص های تولید و صادرات محصولات با فناوری های متوسط و پیشرفته براساس داده های یونیدو ۱۳۶۹-۱۳۹۹

موضوع «بررسی جایگاه ایران در شاخص های تولید و صادرات محصولات با فناوری های متوسط و پیشرفته براساس داده های یونیدو (۱۳۶۹-۱۳۹۹)» به تحلیل جایگاه ایران در شاخص های تولید و صادرات محصولات با فناوری های متوسط و پیشرفته طی سال های ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ پرداخته و تلاش کرده روند توسعه فناوری تولید و صادرات محصولات کشور طی سال های مذکور مورد بررسی قرار گیرد.

این گزارش با ارزیابی محتوایی وضعیت ایران در شاخص های تولید بیان کرده که ساختار تولید ایران به لحاظ ارتقای فناوری یا به عبارتی سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ایران از ارزش افزوده تولیدات صنعتی در دوره (۱۹۹۰-۲۰۰۰)، از حدود ۲۸ درصد در سال ۱۳۶۹ به حدود ۴۱ درصد در سال ۱۳۷۹ افزایش یافته است. سپس، در دوره بعدی (۲۰۰۰-۲۰۱۰) از حدود ۴۱ درصد در سال ۱۳۷۹ به حدود ۴۵ درصد در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته، اما دوره (۲۰۱۰-۲۰۲۰)، تا سال ۱۳۹۹ این شاخص در همان حدود ۴۵ درصد باقی مانده است. بر این اساس می توان گفت ساختار تولید ایران در دوره ۱۳۶۹ الی ۱۳۷۹ از منظر فناوری ارتقای قابل قبولی یافته است، اما براساس این شاخص، در دوره ۱۳۷۹ الی ۱۳۹۹ بهبود قابل توجهی در فناوری تولید مشاهده نمی شود.

گزارش حاضر تصریح کرده با وجود اینکه که در سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) ایران در زمینه شاخص سهم ارزش افزوده تولیدات صنعتی با فناوری متوسط و پیشرفته از کل ارزش افزوده صنعتی (MHV Ash) در رتبه بیست و چهارم (۲۴) از میان ۱۵۴ کشور قرار دارد و از کشورهایی مانند ترکیه (۴۳) و هندوستان (۲۵) در جایگاه بهتری قرار دارد، اما این امر ناشی از پایین بودن مخرج کسر (ارزش افزوده تولیدات صنعتی) ایران نسبت به کشورهای ترکیه و هندوستان است، زیرا ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته هر دو کشور مذکور از ایران به طور مطلق بیشتر است.

همچنین ایران از نظر شاخص شدت صنعتی شدن (INDInt) نیز در رتبه سی و پنجم از میان ۱۵۴ کشور قرار دارد و کشورهایمانند ترکیه (۳۴) و هندوستان (۲۲)، قطر (۲۱) و اندونزی (۲۵) در جایگاهی بهتر و کشورهایمانند عمان (۳۶)، عربستان سعودی (۴۵)، مصر (۶۱) و ازبکستان (۶۶) در جایگاه پایین تر قرار دارند.

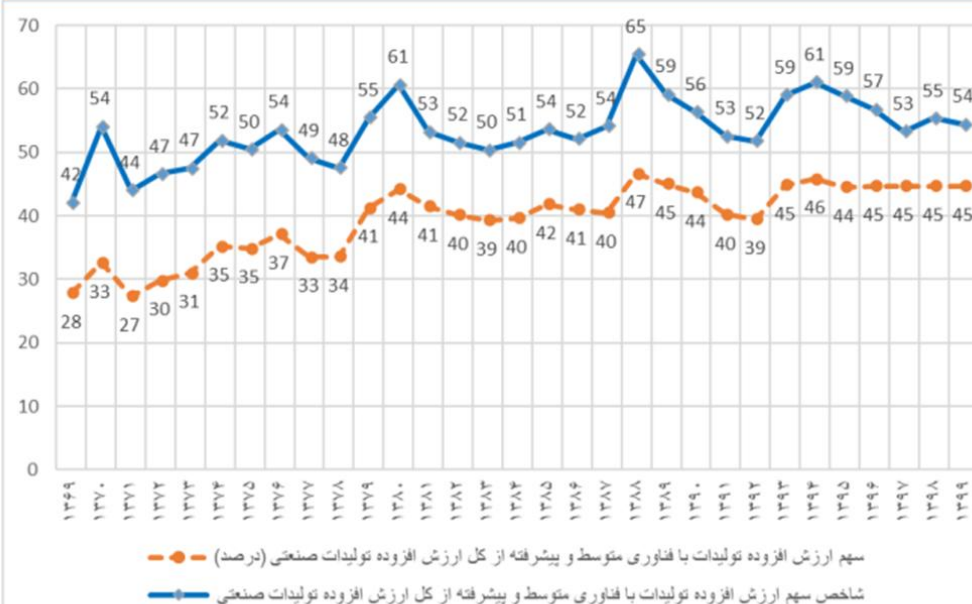
از نظر شاخص ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه (MHV Apc) ایران در رتبه پنجاه و نهم از میان ۱۵۴ کشور قرار دارد و کشورهایمانند ترکیه (۴۳)، کویت (۴۸)، قطر (۲۱) و عمان (۴۱) در جایگاهی بهتر و کشورهایمانند اندونزی (۶۳)، هندوستان (۷۸)، ازبکستان (۸۵) و آذربایجان (۱۰۰) در جایگاه پایین تر قرار دارند.

ارزیابی محتوایی وضعیت ایران در شاخص های صادرات مورد بررسی نشان می دهد که در سال ۱۳۹۹ بیش از ۵۴ درصد از کل صادرات صنعتی ایران را محصولات منبع محور تشکیل می دهند و تنها حدود ۰/۵ درصد از صادرات صنعتی ایران را صادرات محصولات با فناوری پیشرفته تشکیل می دهند. همچنین حدود ۳۲/۵ درصد از صادرات صنعتی ایران متعلق به محصولات با فناوری متوسط است. بر این اساس می توان گفت حدود ۳۳ درصد از صادرات صنعتی ایران را صادرات محصولات با فناوری متوسط و پیشرفته تشکیل می دهند. مابقی صادرات صنعتی ایران (حدود ۱۳ درصد) نیز مربوط به صادرات محصولات با فناوری پایین است. بر این اساس می توان گفت مهم ترین ایراد در ساختار صادرات صنعتی ایران، وابستگی کشور به صادرات محصولات مواد خام و نیمه خام است.

روند سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ایران

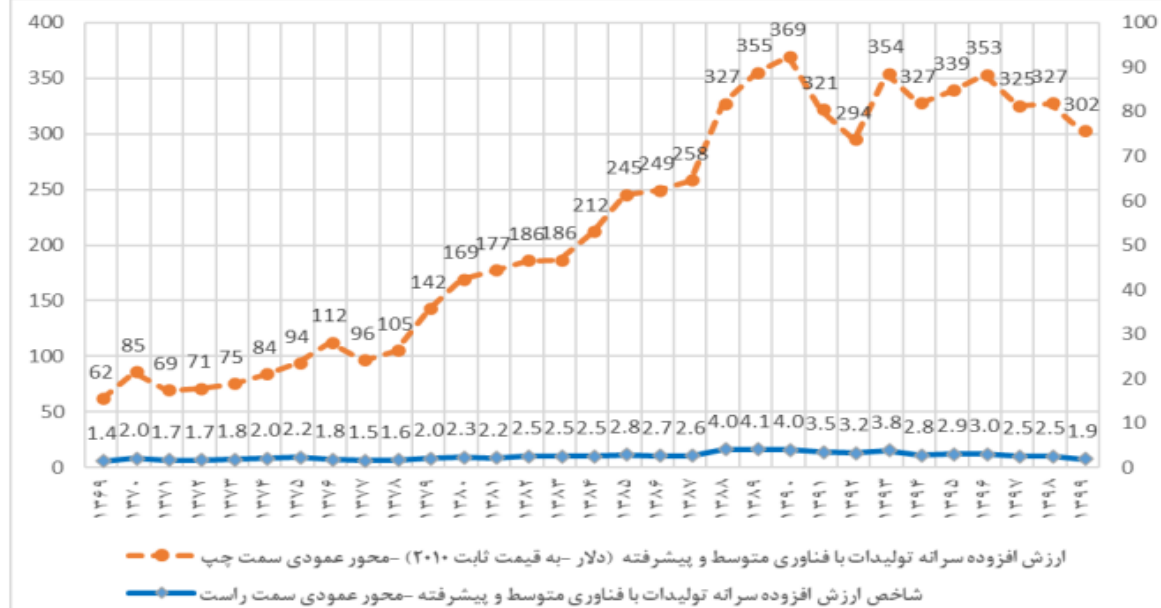
- این شاخص بیانگر سهم ارزش افزوده صنایع با فناوری متوسط و پیشرفته در کل ارزش افزوده صنعتی یک کشور است که سطح پیچیدگی فناوری تولید در صنعت کشور را نشان میدهد. نمودار ۲ روند سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ایران و شاخص آن را طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ نشان میدهد.
- نمودار ۴ روند ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه ایران و شاخص آن را در سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ نشان میدهد. همانطور که در این نمودار مشاهده میشود، به طور کلی ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه MHVapc طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۰ صعودی بوده.

نمودار ۲. روند سهم ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ایران و شاخص آن (۱۳۶۹-۱۳۹۹)

Source: UNIDO Database: CIP - Competitive Industrial Performance Index.

نمودار ۴. روند ارزش افزوده تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه ایران و شاخص آن (۱۳۶۹-۱۳۹۹)

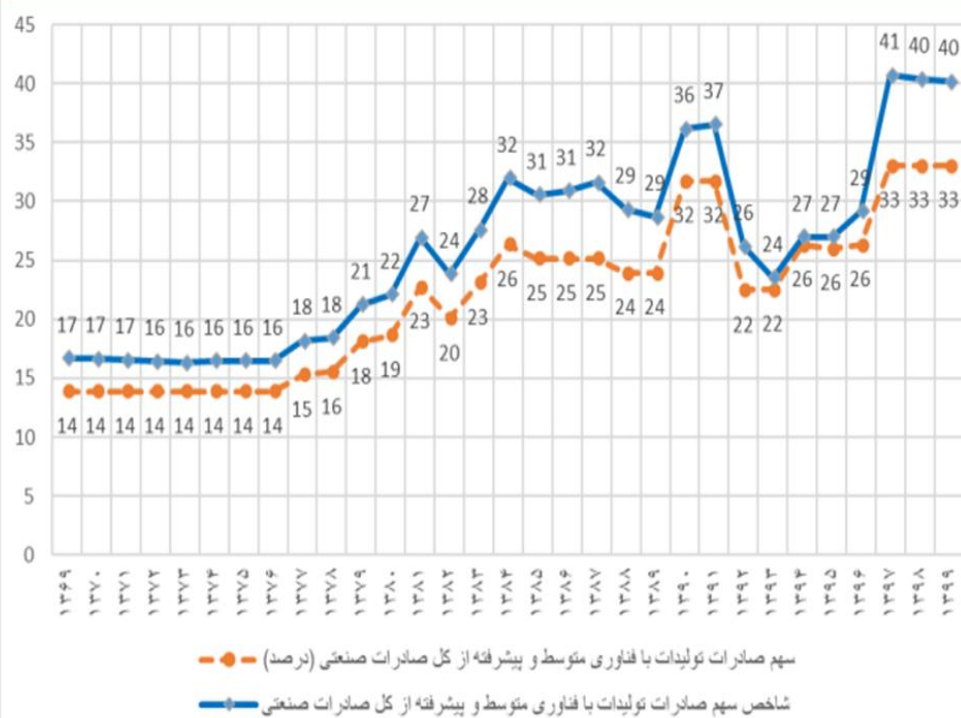

مأخذ: پایگاه داده یونیدو و محاسبات محقق.

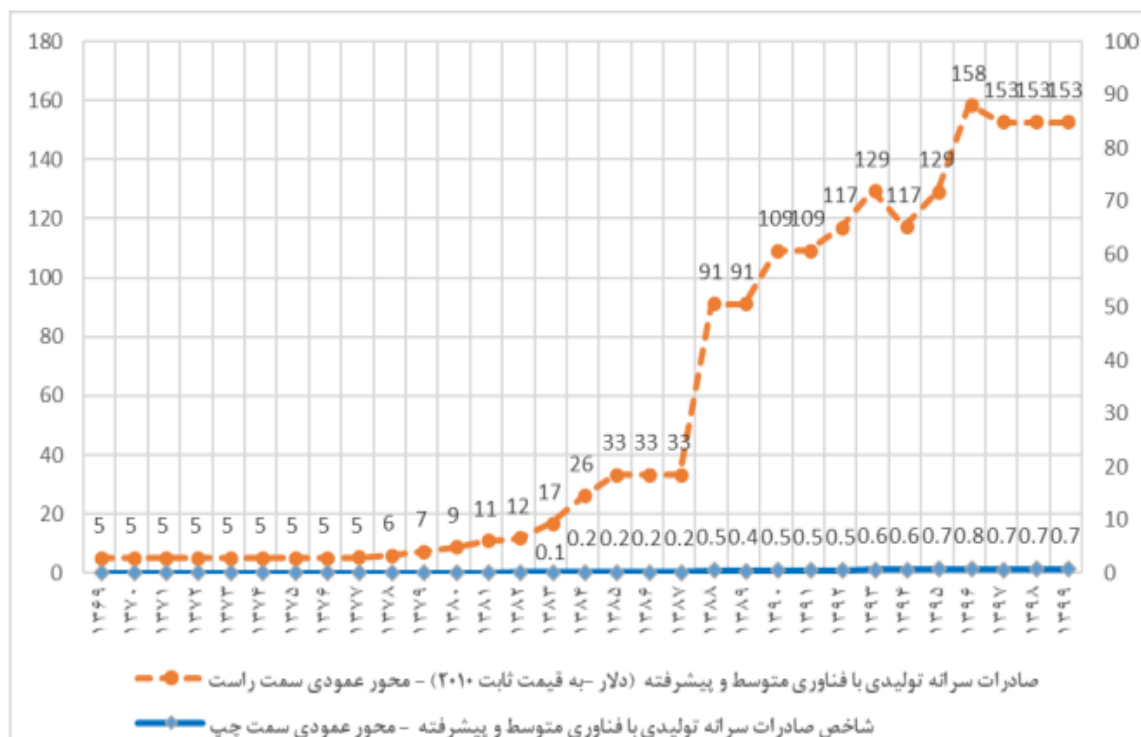
روند صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه ایران

- ✓ نمودار ۷ روند سهم صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ۱ نشان میدهد. ایران و شاخص آن را طی سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ همانطور که در این نمودار مشاهده میشود، بهطور کلی روند سهم صادرات محصولات با فناوری متوسط و پیشرفته از کل صادرات صنعتی MXSh در سالهای مذکور صعودی بوده است.
- ✓ نمودار ۹ روند صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه ایران و شاخص آن را در سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۹ نشان میدهد. همانطور که در این نمودار مشاهده میشود.

نمودار ۷. روند سهم صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته ایران و شاخص آن طی سالهای ۱۳۶۹-۱۳۹۹

نمودار ۹. روند صادرات تولیدات با فناوری متوسط و پیشرفته سرانه ایران و شاخص آن طی سالهای ۱۳۶۹-۱۳۹۹

Source: UNIDO Database: CIP - Competitive Industrial Performance Index.

مأخذ: پایگاه داده یونیدو و محاسبات محقق.

شرکت های دانش بنیان در ایران

Science, Technology and Innovation in Iran at a glance

Enrolment in and Graduation from Higher Education in Iran

	2021-2022	2022-2023
Students	-	2087524
Graduates	413870	-
Enrolments	-	617378

- No data is available for students of Islamic Azad University

Gender Balance in Higher Education

2022-2023

High level of gender equality in both secondary and tertiary education compared to other countries in the Middle East

Source: IRPHE, <https://irphe.ac.ir/>

Knowledge - intensive Employment Rate

Year	%	Rank
2021	19/93	76

Source: GII 2023, <https://www.wipo.int>

	Year	Rank
Iran's rank in GII	2023	62 nd among the 132 economies
Graduates in science and engineering %	2020	3
Gross Expenditure on R&D (GERD), % GDP	2019	46
High-tech Manufacturing of Total Manufacturing Output, %	2019	44

Source: GII 2023, <https://www.wipo.int>

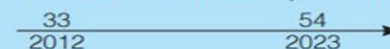
Knowledge-Based Firms

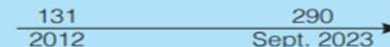
	2024
Startup	6,779
Technology	795
Innovative	1,985

Source: <https://pub.daneshbonyan.ir/dashboard>, updated: Jan,23,2024

The Number of S&T parks in Iran

The Number of Incubators in Iran

The Number of Knowledge-based Firms → 9,559 Jan. 2024

The Number of Creative companies → 1,914 Jan. 2024

The Number of Innovation Centers → 419 Jan. 2024

The Number of Accelerators → 159 Jan. 2024

Source: <https://isti.ir>; <https://www.msrt.ir>; <https://pub.daneshbonyan.ir/dashboard>

Global Network Readiness Index

2023 → 87th out of the 134 economies

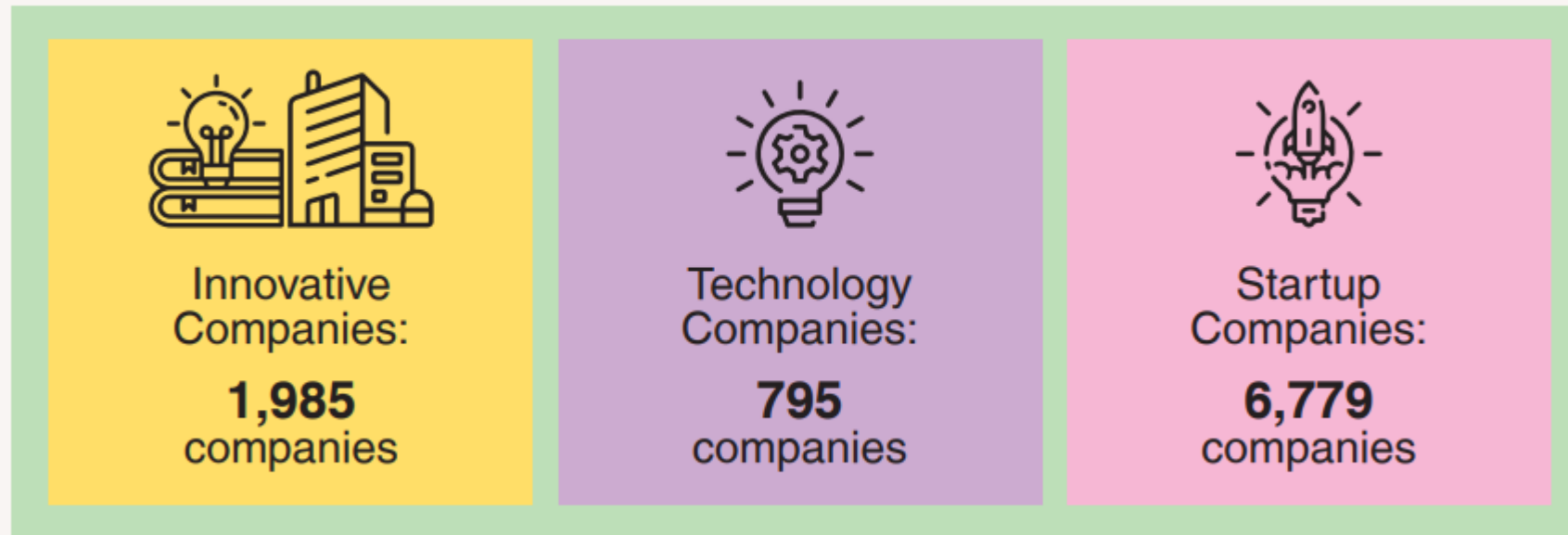

Source: NRI 2023, <https://networkreadinessindex.org>

شرکت های دانش بنیان

- پس از تصویب قانون حمایت از موسسات/شرکت های دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری و اختراعات در سال ۲۰۱۰ و اجرای آن در سال ۲۰۱۳، حمایت های مختلف مکانیسم هایی برای KBFS توسعه داده شد. ایران شاهد رشد قابل توجهی در تعداد بوده است شرکت های دانش بنیان تنها در یازده سال، تعداد این شرکت ها افزایش یافت از ۵۵ در سال ۲۰۱۳ به ۹۵۵۹ تا ژوئن ۲۰۲۴ رسیده است

Knowledge-based Companies by License Type

Source: <https://pub.daneshbonyan.ir/dashboard>, updated: Jan, 23, 2024

شرکت های دانش بنیان تایید شده بر اساس دسته فناوری

Confirmed knowledge-based firms by technology category

Biotechnology, Agriculture,
and Food Industries:
481 companies

Pharmaceuticals and
Advanced Diagnostic and
Therapeutic Products:
481 companies

Advanced Materials and
Products Based on Chemical
Technologies:
1,472 companies

Advanced Machinery and
Equipment:
1,975 companies

Medical Instruments,
Equipment, and Supplies:
388 companies

Electricity and
Electronic, Photonics,
Telecommunications, and
Automated Systems
481 companies

Information and
Communication Technology
and Computer Software:
2,008 companies

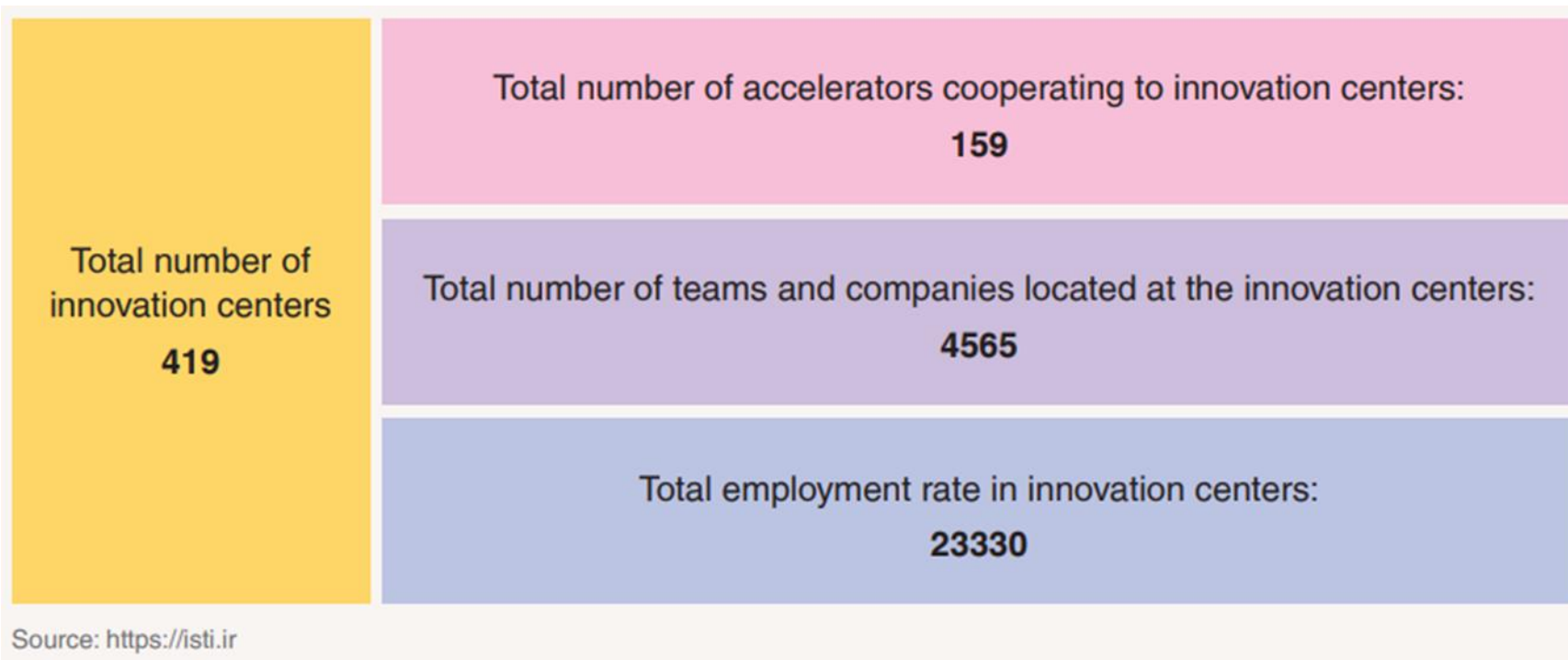
Commercialization Services:
456 companies

Cultural Industries, Creative
Industries, and Humanities
and Social Sciences:
61 companies

Source: <https://pub.daneshbonyan.ir/dashboard>, updated: Jan, 23, 2024

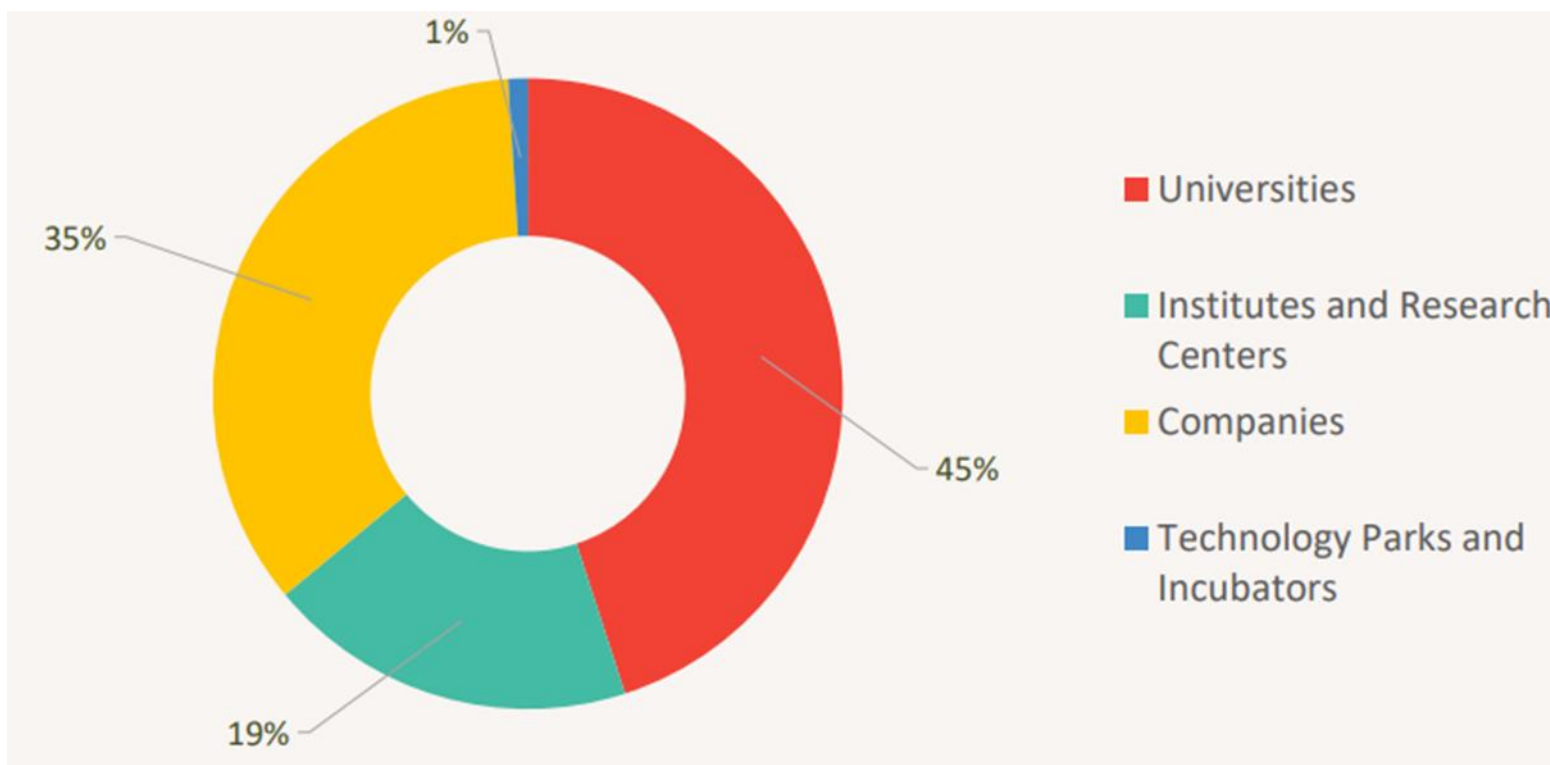
مراکز نوآوری و شتاب دهنده ها

- ✓ مراکز نوآوری به شرکتها، سازمانها یا گروههایی اطلاق می شود که رشد را تقویت می کنند ایده های فردی، گروهی یا شرکتی اولین مرکز نوآوری در ایران در سال ۱۳۹۴ تاسیس شد.
- ✓ از ژانویه ۲۰۲۴، تعداد کل مراکز نوآوری و شتاب دهنده هایی که با آن همکاری می کنند این مراکز در ایران به ترتیب ۴۱۹ و ۱۵۹ مرکز برآورد شده است.

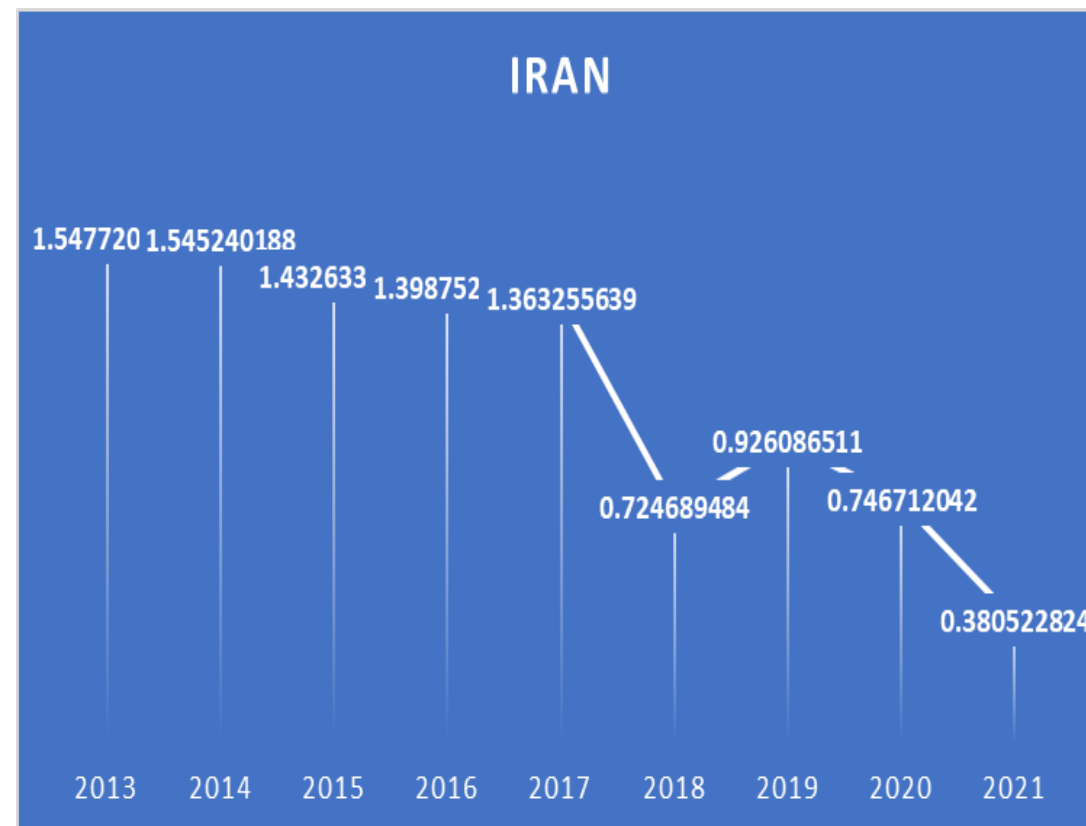
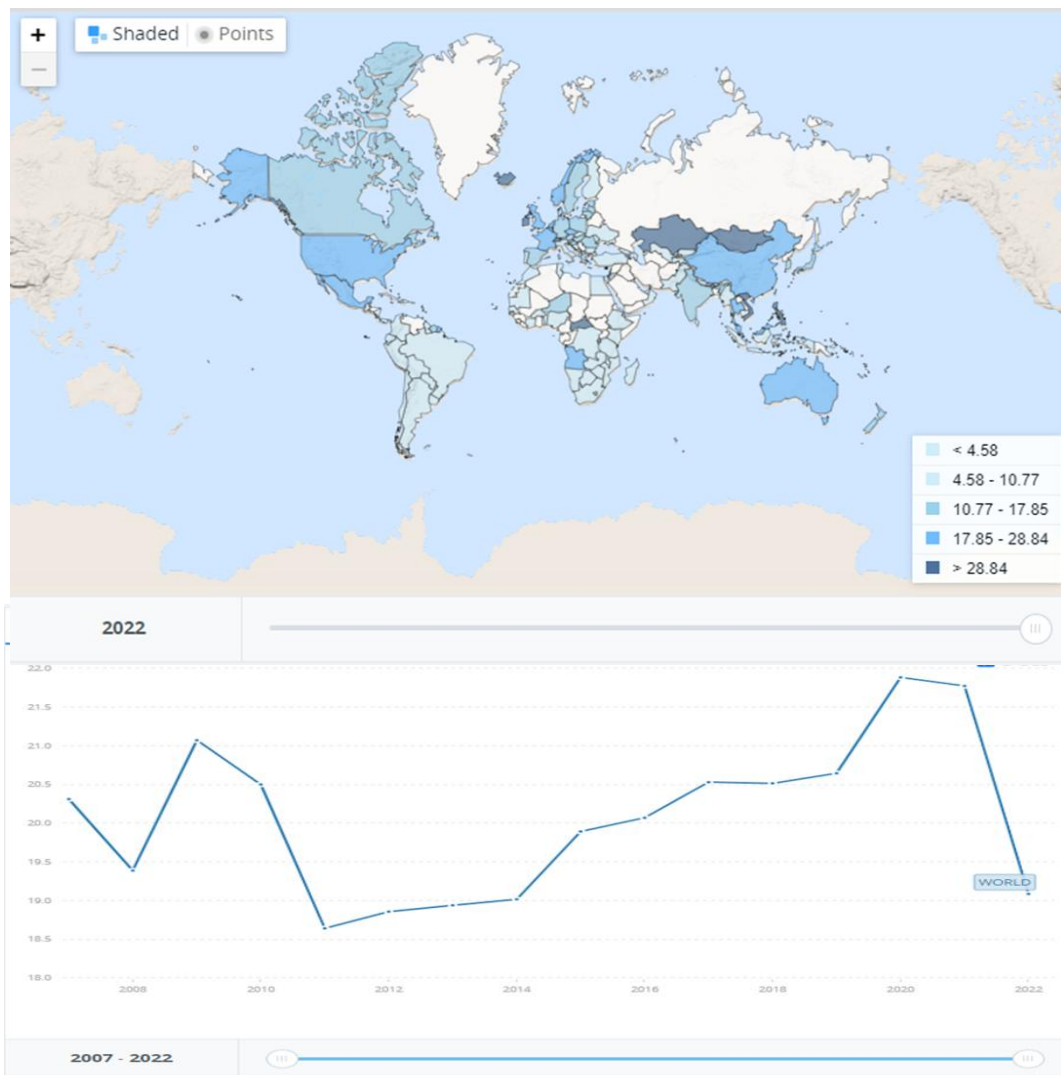
شبکه آزمایشگاهی فناوری پیشرفته ایران

در حال حاضر لبس نت به بیش از ۱۵۰۰ آزمایشگاه دولتی و خصوصی در ایران خدمات می کند. این ها آزمایشگاه ها شامل دانشگاه ها (۴۵٪)، موسسات و مراکز تحقیقاتی (۱۹٪)، شرکت ها (۳۵٪)

High-technology exports (% of manufactured exports)

❖ روند صادرات با تکنولوژی بالا در دنیا و کشور ایران در دوره ۲۰۱۳-۲۰۲۱

مبادلات تجاری ایران و تفکیک کالاهای صادراتی

جدول ۱: مبادلات تجاری ایران طی سال ۱۴۰۲ و مقایسه با سال قبل

ارزش: میلیون دلار وزن: هزار تن

درصد تغییرات	سال ۱۴۰۱		سال ۱۴۰۲		وزن	ارزش
	وزن	ارزش	وزن	ارزش		
صادرات کالا	۱۲۴,۲۰۸	۵۴,۱۳۳	۱۳۶,۴۰۹	۴۹,۳۲۹	۹,۸	-۸,۹
واردات کالا	۳۷,۳۷۶	۶۰,۳۰۹	۳۹,۰۱۶	۶۶,۲۰۴	۴,۴	۹,۸
تراز تجاری	۸۶,۸۳۲	-۶,۱۷۶	۹۷,۳۹۳	-۱۶,۸۷۵	۱۲	-۱۷۳
مبادلات تجاری (صادرات + واردات)	۱۶۱,۵۸۴	۱۱۴,۴۴۲	۱۷۵,۴۲۵	۱۱۵,۵۳۳	۹	۱

جدول ۵: صادرات به تفکیک واسطه ای، سرمایه ای و مصرفی طی سال ۱۴۰۲ و مقایسه با سال قبل

ارزش: میلیون دلار وزن: هزار تن

گروه کالا	سال ۱۴۰۲				سال ۱۴۰۱				درصد تغییرات	
	وزن	ارزش	سهم % وزنی	سهم % ارزشی	وزن	ارزش	سهم % وزنی	سهم % ارزشی	وزن	ارزش
واسطه ای	۱۲۶,۸۰۷	۸۳,۷	۹۳,۰	۴۶,۸۹۰	۱۱۵,۲۱۱	۸۶,۶	۹۲,۸	-۱۲	۱۰	۴۱,۲۹۸
مصرفی	۹,۴۵۵	۱۵,۳	۶,۹	۶,۵۶۰	۸,۸۶۱	۱۲,۱	۷,۱	۱۵	۷	۷,۵۳۴
سرمایه ای	۱۴۳	۱,۰	۰,۱	۵۲۴	۱۶۹	۱,۰	۰,۱	-۱۰	-۱۵	۴۶۹

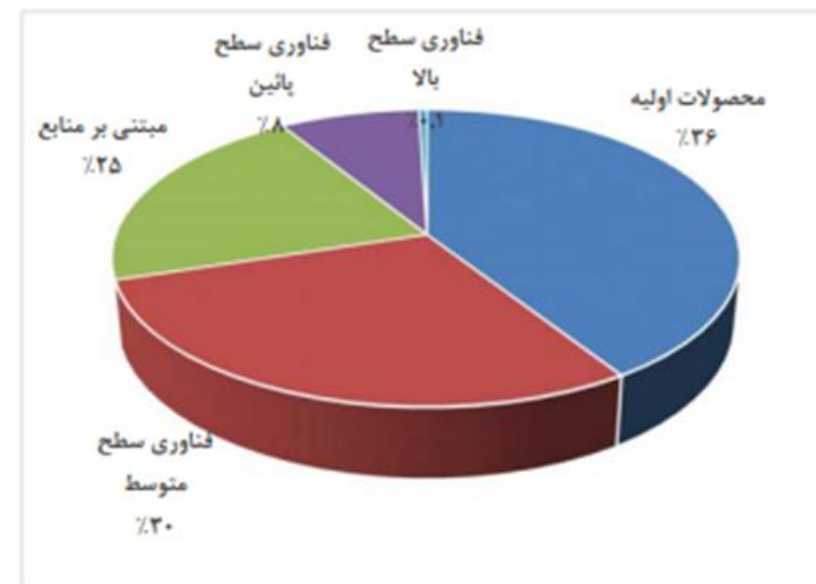
صادرات	ارزش (میلیون دلار)
نفت	۳۵,۸۷۰
خدمات فنی و مهندسی	۱,۲۹۳
برق	۳۷۰

سطح فناوری محصولات صادراتی سال ۱۴۰۲

جدول ۶: صادرات به سطح فناوری محصولات طی سال ۱۴۰۲ و مقایسه با سال قبل

ارزش: میلیون دلار وزن: هزار تن

صادرات	سال ۱۴۰۲		سال ۱۴۰۱		درصد تغییرات	
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن
محصولات اولیه	۱۷,۷۶۶	۳۹,۵۵۴	۲۲,۱۵۱	۴۶,۹۱۲	-۲۰	-۱۶
فناوری سطح متوسط	۱۴,۵۷۵	۳۱,۰۳۴	۱۵,۸۷۹	۲۸,۱۲۱	-۸	۱۰
مبتنی بر منابع	۱۲,۳۱۷	۶۰,۵۴۲	۱۱,۳۴۱	۴۴,۲۹۰	۹	۳۷
فناوری سطح پائین	۴,۱۹۴	۵,۲۲۸	۴,۱۵۹	۴,۸۵۶	۱	۸
فناوری سطح بالا	۴۳۱	۲۸	۴۲۳	۵۳	۲	-۲۸

^۱ بر اساس طبقه بندی بر حسب رده های عمده اقتصادی (BEC REV) <https://unstats.un.org/unsd/trade/classifications/bec.asp>

^۲ SITC rev.3 products, by technological categories

https://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications/DimSicRev3Products_Ldc_Hierarchy.pdf

عملکرد صادراتی شرکت های دانش بنیان در سال ۱۴۰۲

۵- عملکرد صادراتی شرکت های دانش بنیان در سال ۱۴۰۲

از تعداد ۹۷۹۲ شرکت در مدت مورد بررسی، ۱۵۰۴ شرکت به عبارت دیگر بالغ بر ۱۵ درصد در زمینه تجارت خارجی فعالیت داشته اند. ۱۰۰۹ شرکت صرفاً در زمینه واردات، ۸۴ شرکت صرفاً در زمینه صادرات و ۴۱۱ شرکت در هر دو زمینه فعالیت نموده اند.

فعالیت شرکت های دانش بنیان در سال ۱۴۰۲، محدود به رویه های فوق نبوده و در سایر رویه های گمرکی نظیر پته، ورود موقت، خروج موقت، واردات به مناطق آزاد ... فعالیت محدود داشته اند.

حجم و ارزش فعالیت شرکت های دانش بنیان به تفکیک حوزه فناوری قابل مشاهده می باشد. در سال ۱۴۰۲، بالغ بر ۳ میلیون و ۶۰۵ هزار تن کالا به ارزش ۲ میلیارد و ۵۰۶ میلیون دلار توسط شرکت های مذکور صادر گردیده است.

بر مبنای جدول زیر، بیشترین وزن و ارزش صادرات متعلق به حوزه فناوری با عنوان «مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری های شیمیایی» با رقم بالغ بر ۱ میلیارد و ۹۹۹ میلیون دلار صادرات دارای بیشترین میزان صادرات است.

جدول ۷. صادرات شرکت های دانش بنیان در سال ۱۴۰۲

عنوان	صادرات			
	وزن کیلوگرم	ارزش دلاری	سهم وزن	سهم ارزش
دارو و فرآورده های پیشرفته حوزه تشخیص و درمان	۳۵,۱۵۵,۹۶۴	۸۷,۵۷۳,۸۴۲	۰.۹۸	۳.۴۹
خدمات تجاری سازی	۱۳۷,۶۷۴,۷۰۴	۴۶,۷۹۹,۵۷۱	۳.۸۲	۱.۸۷
برق و الکترونیک، فوتونیک، مخایرات و سیستم های خودکار	۴۰,۰۷۳,۶۲۰	۱۶۷,۸۹۱,۹۴۷	۱.۱۱	۶.۷۰
فناوری زیستی، کشاورزی و صنایع غذایی	۵۵,۷۶۲,۸۰۸	۴۴,۶۴۴,۷۷۸	۱.۵۵	۱.۷۸
مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری های شیمیایی	۲,۹۹۲,۲۳۶,۵۴۰	۱,۹۹۸,۵۶۰,۹۴۶	۸۲.۹۹	۷۹.۷۵
ماشین آلات و تجهیزات پیشرفته	۳۴۴,۲۴۵,۰۲۴	۱۵۶,۱۸۴,۶۲۶	۹.۵۵	۶.۲۳
وسایل، ملزومات و تجهیزات پزشکی	۹۹,۹۳۷	۳,۳۲۴,۲۳۵	۰.۰۰	۰.۱۳
فناوری اطلاعات و ارتباطات و نرم افزارهای رایانه ای	۴۰۶,۸۷۳	۴۷,۹۲۴	۰.۰۱	۰.۰۴
صنایع فرهنگی، صنایع خلاق و علوم انسانی و اجتماعی	—	—	—	—
جمع کل	۳,۶۰۵,۶۵۶,۱۷۲	۲,۵۰۵,۹۲۷,۸۶۸	۱۰۰	۱۰۰

مأخذ: گمرک ایران

۲ دلیل سطح پایین فناوری در کالاهای صادراتی ایران

۲ دسته مسئله نقش ویژه‌ای در شکل‌گیری چنین شرایطی ایفا کرده است. این دلایل نیز بر اساس دو دسته توسعه صنعتی در ایران شکل گرفته است. دسته اول، دلیل کاهش صادرات مواد مبتنی بر فناوری در زنجیره‌های صنعتی است که حلقه پایین دست در آن توسعه یافته اما غیر فعال است و دسته دوم نیز مرتبط با زنجیره‌های صنعتی است که اساساً اثری از توسعه صنایع پایین دست آن و محصولات با فناوری بالا دیده نمی‌شود.

*خلا برنامه توسعه صنعتی عامل سرگردانی سرمایه‌گذاران صنعتی

با توجه به شرایط ذکر شده، خلا حضور یک برنامه توسعه صنعتی قوی مهمترین دلیل وضعیت موجود در زنجیره‌های صنعتی است که پایین دست آن تقویت نشده است.

در این راستا، جواد محمدی، کارشناس اقتصادی به خبرنگار فارس گفت: زمانی که تصویری از برنامه توسعه صنعتی نداشته باشید، سرمایه‌گذار نیز دیدی از جریان سودآوری ندارد و همین مسئله سبب می‌شود تا محصولات با انتفاع حداکثری از منابعی نظیر انرژی به صورت تقریباً رایگان صادر شده و سود کشور به حداقل برسد.

این کارشناس اقتصادی تأکید کرد: در خلا یک برنامه توسعه صنعتی، اقدامات نگرانی و شوک‌آور نظیر تغییر در نرخ خوراک یا مالیات نه تنها دردی را دوا نمی‌کند، بلکه سرمایه‌گذاران را تشدید خواهد کرد.

شعار نوشتن یک برنامه توسعه صنعتی موضوعی است که دولت به دولت تکرار می‌شود اما نتیجه‌ای به همراه ندارد. در این مسئله به نظر می‌رسد، مهمترین برنامه نهادهایی نظیر وزارت صمت حرکت به سوی یک برنامه توسعه صنعتی دقیق به جای پرداخت به حاشیه است.

*سازوکار بورس کالا به جای شفافیت رانت ایجاد می‌کند

از سوی دیگر، در برخی از رشته‌های صنعتی، توسعه پایین دست اتفاق افتاده اما این واحدهای تولیدی غیرفعال شده‌اند. در همین راستا، محمدمهدی برادران، معاون صنایع عمومی وزیر صنعت، معدن و تجارت عنوان کرد: در محصولات فولادی ما مازاد تولید داریم و محصول را صادر می‌کنیم، اما کسی که رادیاتور را به عنوان محصول پایین دست تولید می‌کند، بازار صادراتی خود را از دست می‌دهد، زیرا فولادی که در داخل خریداری می‌کند، از فولادی که کشورهای دیگر در اختیار تولید رادیاتور قرار می‌دهند و از قضا آن فولاد را از ایران وارد کردند، گرانتر است.

به معنای دیگر به دلیل سیاست‌گذاری غلط، ماده اولیه مورد نیاز صنایع پایین دست با قیمت بالا به دست این صنایع خواهد رسید. در همین راستا، محمد طاهری، کارشناس اقتصادی به خبرنگار فارس گفت: سیاست حمایت محور و بعضاً رانتی دولت‌ها سبب شده تا حاشیه سود در بالادست تجمع پیدا کرده و سمت پایین دست با حاشیه سود بسیار پایین مواجه شود و همین مسئله سرمایه‌گذاری را به سمت بالادست هدایت کند.

وی افزود: مهمترین رکن این اتفاق، شکل‌گیری نابازار به نام بورس کالا است که نه تنها بازار نیست، بلکه شرایط را برای ایجاد انحصار مهیا می‌کند.

این کارشناس اقتصادی گفت: متولیان و سهامداران بورس کالا، صنایع بالادست هستند و این تعارض منافع سبب می‌شود تا نسبت به تأمین نیاز پایین دست بی‌توجهی شود.

* دولت‌های به جای سیاست‌گذاری نقش حامی برداشته‌اند

به گزارش فارس، تحت تأثیر ۲ دلیل یاد شده، شرایط نامناسبی در تقسیم‌بندی صادرات ایجاد شده و دولت‌ها نیز به جای ایفای نقش سیاست‌گذاری، نقش حمایتی را در دستور کار خود قرار داده‌اند.

برای مثال، در بسیاری از اقدامات انجام شده نظیر احیای کارخانه‌های یا دیدارهای ترتیب داده شده به جای اتکا به صنایع پیشرفته، شاهد فرصت دادن به صنایعی بالادستی هستیم که تقاضای رانت منابعی بیشتر نظیر انرژی را دارا هستند.

در چنین شرایطی جراحی نظام بورس کالا و همچنین نوشتن یک برنامه توسعه صنعتی و پیاده‌سازی دقیق آن می‌تواند زمینه حل مسئله را فراهم کند.

سطح فناوری کالاهای صادراتی در استان های کشور

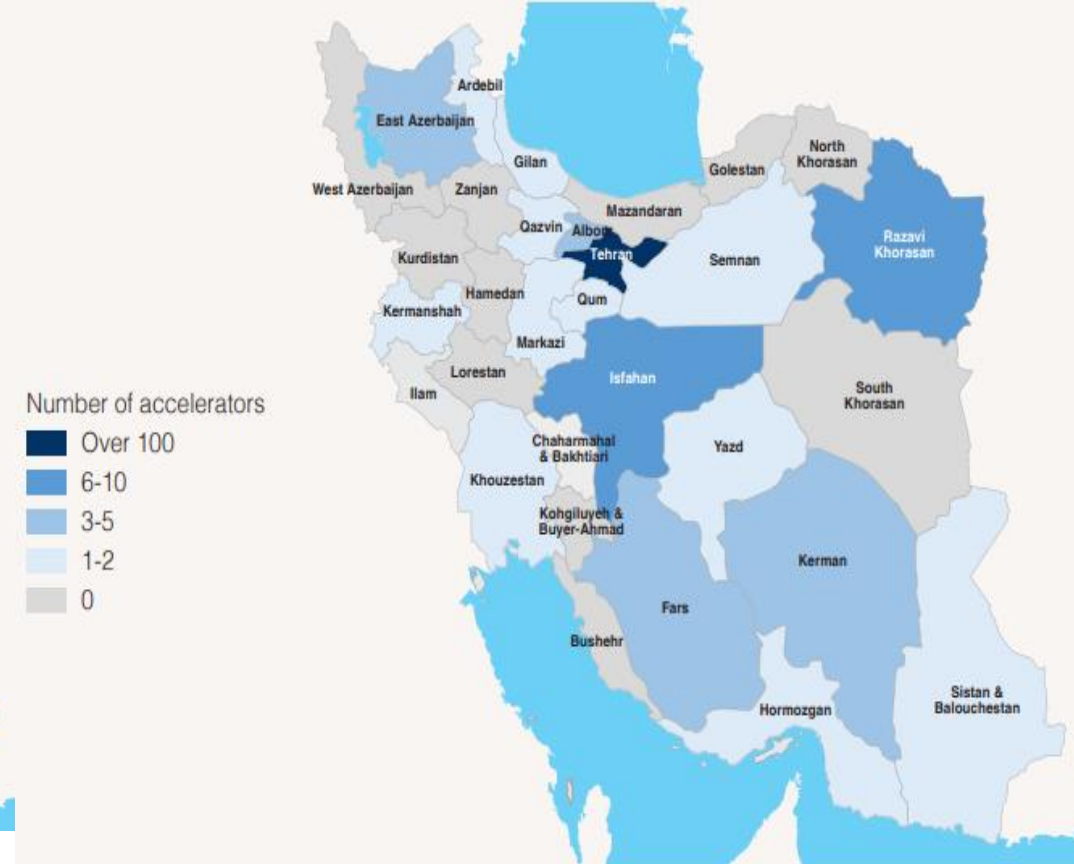

تعداد مراکز نوآوری و شتاب دهنده استان ها

Mapping of Innovation Centers in Iran

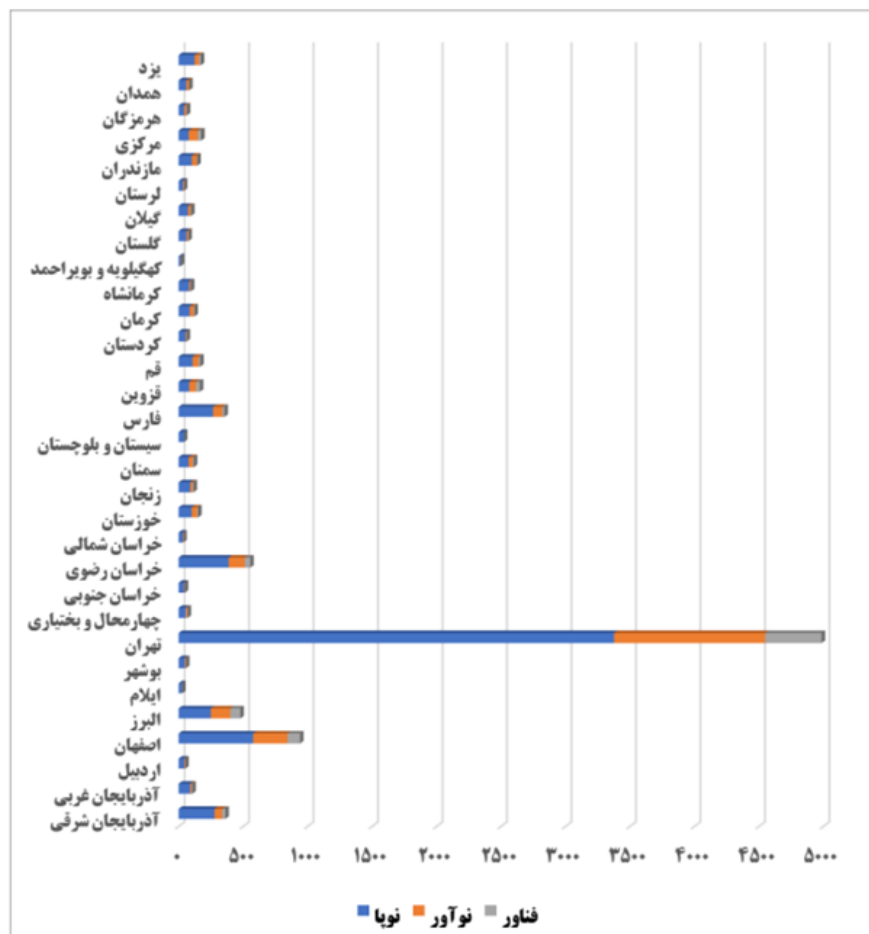

Mapping of Accelerators in Iran

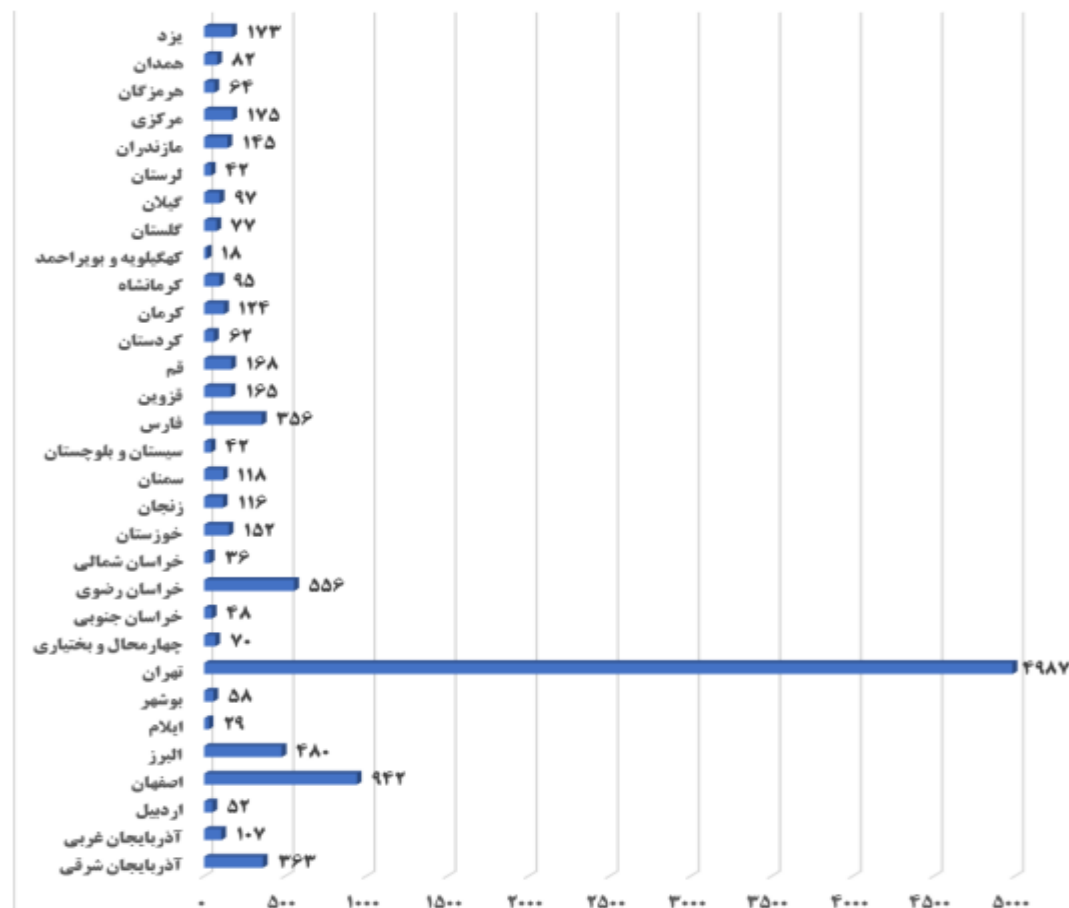

تعداد شرکت های دانش بنیان در سال ۱۴۰۲

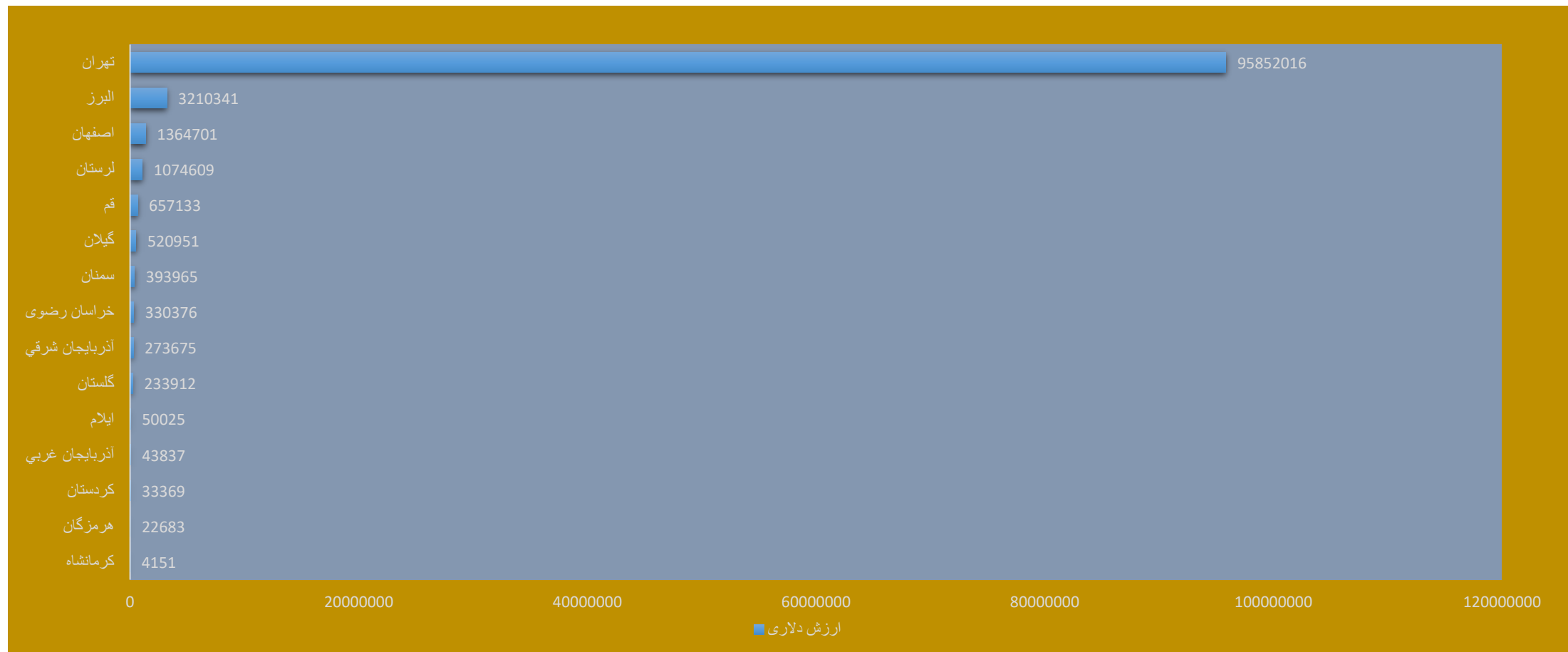
شکل ۶. کل شرکتهای تایید شده دانش بنیان بر اساس نوع آن در پایان سال ۱۴۰۲

ماخذ: مرکز شرکتهای دانش بنیان (<https://daneshbonyan.isti.ir>)

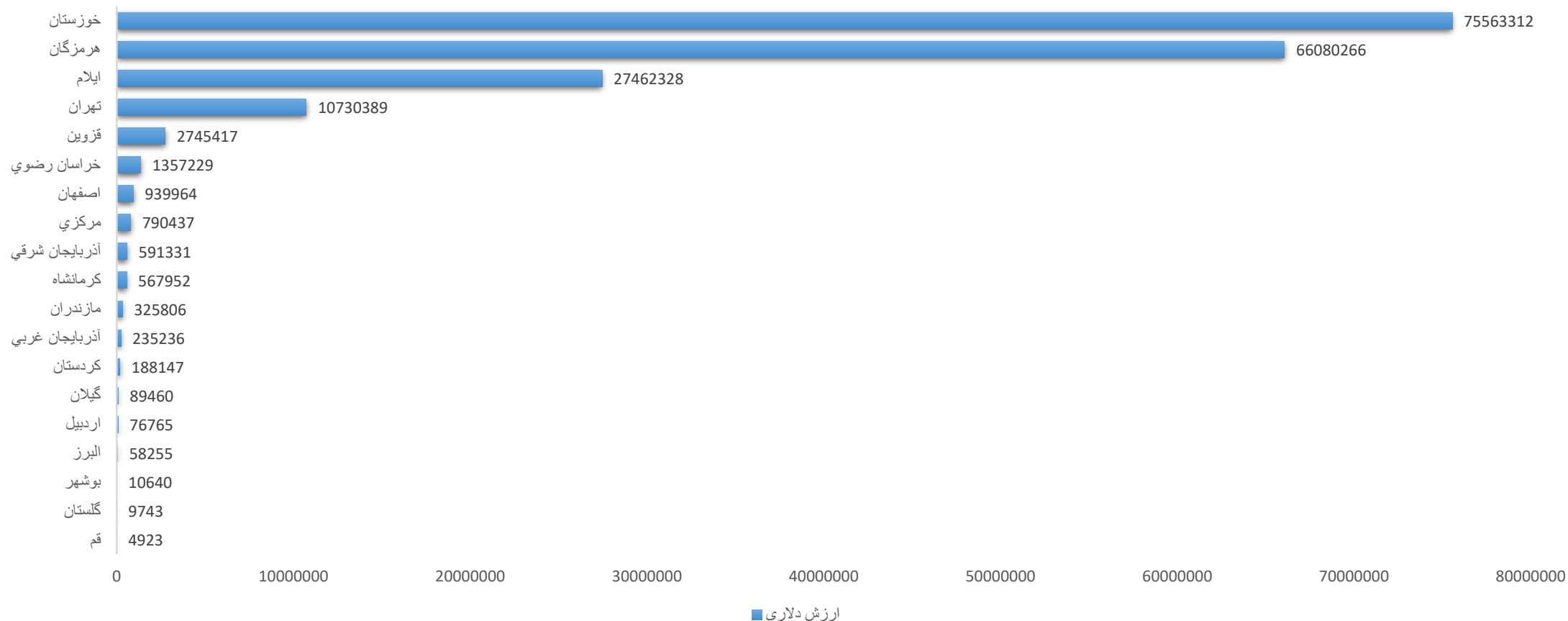
شکل ۶. کل شرکتهای تایید شده دانش بنیان در پایان سال ۱۴۰۲

رتبه بندی صادرات ماشین آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزاء و قطعات آن در استان های کشور سال ۱۴۰۱

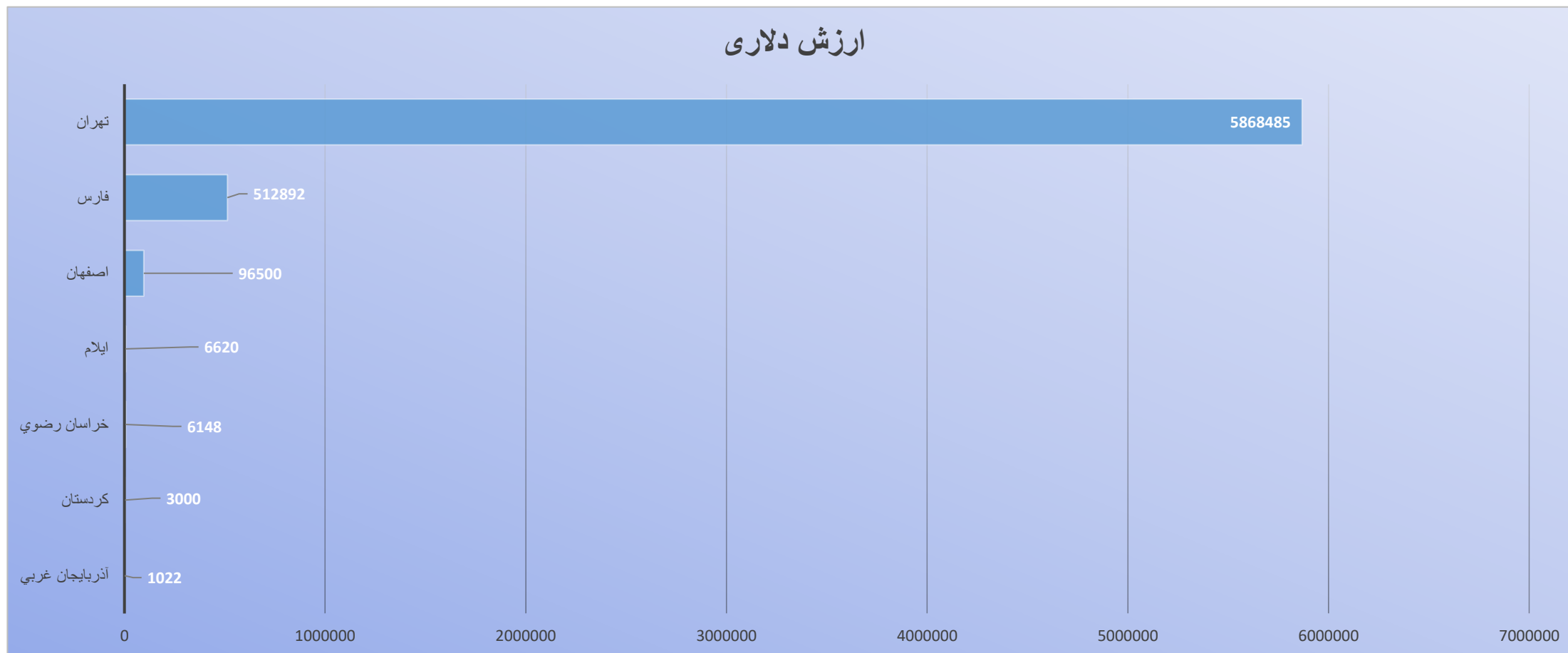
منبع: داده های گمرک ۱۴۰۱ و محاسبات محقق

رتبه بندی صادرات محصولات دارویی استان های کشور در سال ۱۴۰۱

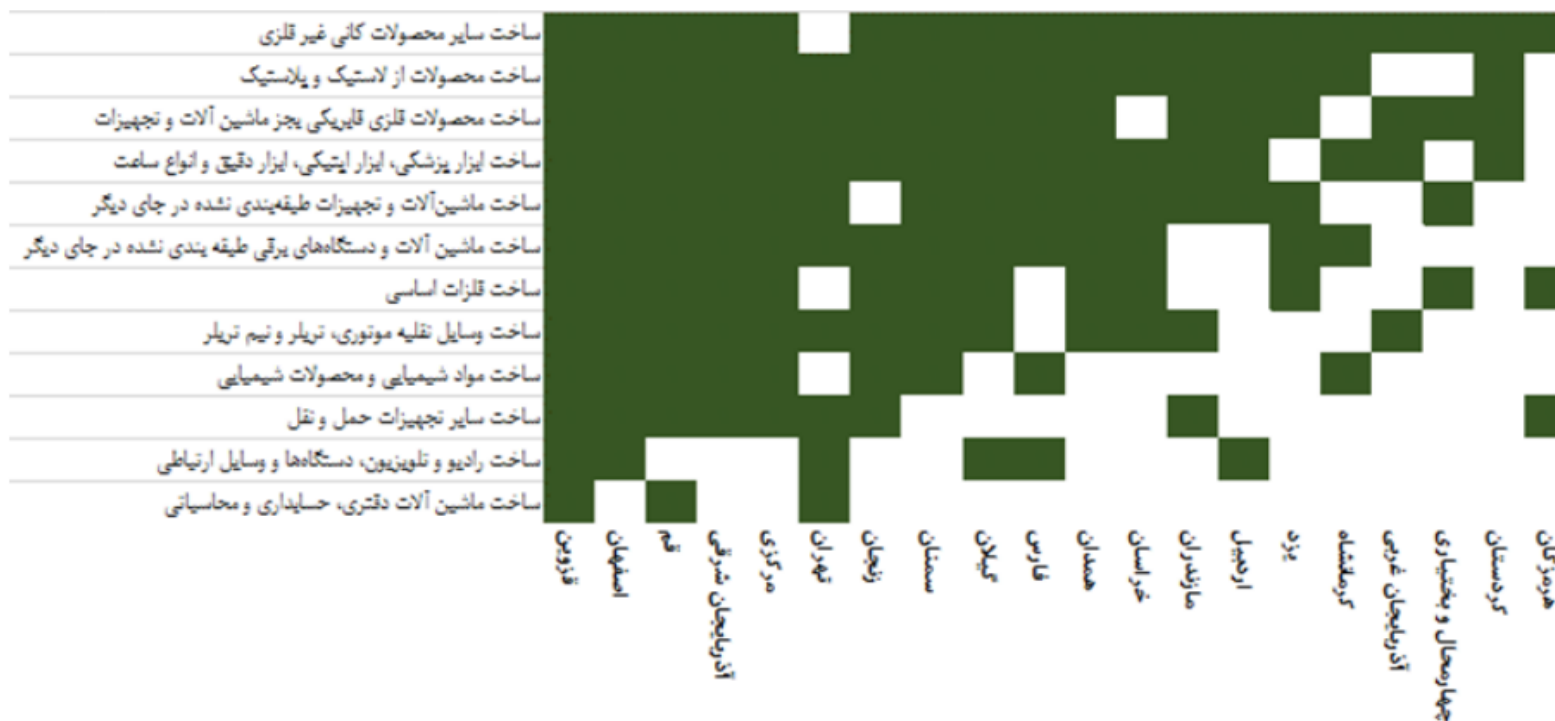
منبع: داده های گمرک و محاسبات محقق

رتبه بندی صادرات آلات و دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی، آلات و دستگاه های طبی - جراحی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها، استان ها در سال ۱۴۰۱

رشته فعالیت های تولیدی با پیچیدگی مثبت و مزیت نسبی آشکار شده

نمودار ۶: رشته فعالیت های تولیدی با پیچیدگی مثبت و مزیت نسبی آشکار شده بزرگ تر از ۰/۵ در استان های کشور (منبع: یافته های تحقیق)

حوزه اقتصاد دانش بنیان در استان خراسان رضوی سال ۱۴۰۲

۵-۴- حوزه اقتصاد دانش بنیان (فعالیت های مرتبط با پارک علم و فناوری استان)

تعداد کل شرکت های دانش بنیان استان	اشتغال (نفر)	برخی از مهمترین شرکت های دانش بنیان استان
۵۴۹	بیش از ۹۲۰۰ نفر	سامان داروی هشتم، احیا درمان پیشرفته، خدمات نیروگاهی آهار، کاوش صنعت توس، بهپویان امین منتظر، برقگیر توس، نیان الکترونیک، کیان ترانسفو، پیمان خطوط شرق، زرین سامانه توس، سازه های اطلاعاتی راژمان، طاها قالب توس، گرین وب

اطلاعات واحدهای فناور

تعداد نیروی انسانی شاغل در واحدها								
دکتر	کارشناسی ارشد	کارشناسی	پایین تر از کارشناسی	زن	مرد	پاره وقت	تمام وقت	درصد مدیران زن در واحدهای فناور
۴۱۸	۱۱۰۱	۲۹۹۰	۱۱۹۱	۱۷۱۷	۳۹۸۳	۸۷۹	۴۸۲۱	۷
جمع کل								۵۷۰۰

خلاصه آمار واحدهای عضو پارک (تعداد)							
نوع واحدها		آمار واحدهای عضو و متقاضی پذیرش					
تعداد	نوع مجوز	عضو		واحدهای پذیرش شده از ابتدای تاسیس پارک		متقاضی پذیرش در دوره جاری	واحدهای پذیرش شده در دوره جاری
		مستقر	غیر مستقر				
۹۵	نوپا	۸۳	۶۲	۱۳۹۷		۱۲۲	هسته های فناور در دوره رشد مقدماتی
۲۴	نوآور	۷۴	۱۸۹	۹۱۸		۶۸	واحدهای فناور در مرکز دوره رشد
۱۷	فناور	۱۱۰	۷	۳۱۷		۲۵	واحدهای فناور (رشد یافته)
۱۳۶	جمع	۲۴	۹	۵۶		۱۴	واحدهای خدماتی
تعداد واحدهای فناور با حداقل ۳۰ درصد سهامداری اعضای هیات علمی		۲	۲	۳		۰	شتاب دهنده های عضو
		جمع	غیر مستقر				پارکی
۴۶	۲۲	۶۸	۲۹۱	۲۶۷	۲۶۸۸	۲۲۹	۸۳۶
جمع							

اعطای تسهیلات به شرکت های فناور و دانش بنیان در استان خراسان رضوی سال ۱۴۰۲

اعطای تسهیلات به شرکت های فناور و دانش بنیان

اعطای تسهیلات به شرکت های فناور و دانش بنیان از طریق صندوق پژوهش و فناوری استان به شرح جدول زیر:

نهایی	گرت	اعتبار حمایتی - توسعه ای تجاری سازی	اعتبار حمایتی - توسعه ای محصول جدید	اعتبار حمایتی - خدماتی	اعتبار حمایتی - تحقیقاتی	اعتبار حمایتی	
۵۲۱	۶۸	۴	۹	۱۱۰	۱۵۸	۱۷۲	تعداد کل معرفی نامه
۲۲۶۷۰۹	۵۹۵۶	۲۴۶۰	۲۵۵۵۰	۲۴۷۵۵	۱۳۴۵۱۳	۳۳۴۷۵	مبلغ کل معرفی نامه (میلیون ریال)
۴۵۶	۶۸	۳	۷	۹۵	۱۳۷	۱۴۶	تعداد کل معرفی نامه دریافتی
۱۹۳۰۷۴	۵۹۵۶	۱۹۸۰	۱۹۰۵۰	۲۰۹۸۰	۱۱۶۳۸۳	۲۸۷۲۵	مبلغ کل دریافتی (میلیون ریال)

ساختار تکنولوژی واحدهای فعال صنعتی در استان خراسان رضوی سال ۱۴۰۲

ساختار تکنولوژی واحدهای فعال صنعتی در استان خراسان رضوی

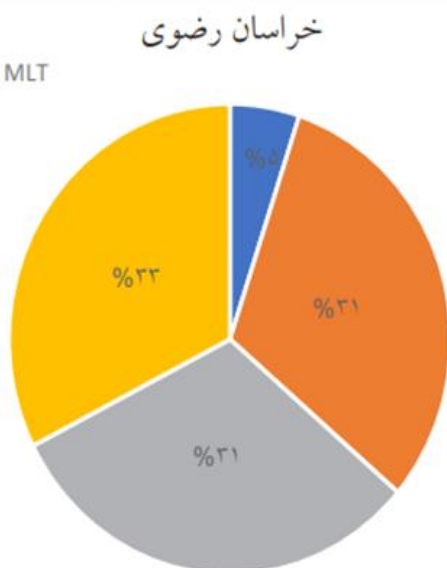
در جدول (۱-۲۳۴) ساختار بنگاه‌های موجود در استان به لحاظ سطح فناوری-تعداد درج شده است.

جدول ۱-۲۳۴. ساختار بنگاه‌های موجود در استان خراسان رضوی به لحاظ سطح فناوری-تعداد

نام استان	HT	LT	MHT	MLT	جمع کل
خراسان رضوی	۱۷۴	۱۰۶۹	۱۰۷۱	۱۱۱۳	۳۴۲۷

ماخذ: دفتر اطلاعات و آمار وزارت صنعت، معدن و تجارت

در نمودار (۱-۱) ساختار بنگاه‌های موجود در استان خراسان رضوی به لحاظ سطح فناوری-درصد مشخص شده است.

ماخذ: دفتر اطلاعات و آمار وزارت صنعت، معدن و تجارت

نمودار ۱-۱. ساختار بنگاه‌های موجود در استان خراسان رضوی به لحاظ سطح فناوری-درصد

سطح فناوری صنایع استان سال ۱۴۰۲

۳) سطح فناوری صنایع استان خراسان رضوی

بررسی وضعیت سطح فناوری صنایع موجود استان خراسان رضوی نیز نشان می‌دهد ۳۰ درصد صنایع (بیشترین) در سطح متوسط پایین و ۴٫۷ درصد صنایع (کمترین) در سطح فناوری بالا قرار دارند.

جدول ۱-۲۳۸. سطح تکنولوژی صنایع استان خراسان رضوی

عنوان	تعداد	سهم (درصد)
فناوری بالا	۱۷۴	۴٫۷
فناوری متوسط بالا	۱۰۷۱	۲۸٫۸
فناوری متوسط پایین	۱۱۱۳	۳۰٫۰
فناوری پایین	۱۰۶۹	۲۸٫۸
نامشخص	۲۸۶	۷٫۷
جمع کل	۳۷۱۳	۱۰۰

ماخذ: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، طرح اولویت‌بندی فعالیت‌های صنعتی، معدنی و تجاری استانی-شهرستانی منطبق بر ملاحظات آمایش سرزمین

سبد صادراتی محصولات دانش بنیان

نتیجه گیری

جدول ۸. خلاصه ۱۹ سبد صادراتی محصولات دانش بنیان ارائه شده توسط سازمان توسعه همکاری های علمی و فناوری

بین المللی

ردیف	حوزه های صادراتی محصولات دانش بنیان	درصد از کل شرکت های دانش بنیان	تقسیم بندی بر اساس توانمندی های صادراتی دانش بنیان	صادرات ملی سال (میلیون دلار)	کشورهای مقصد صادرات
۱	صنایع غذایی	۲	ماشین آلات و تجهیزات صنایع غذایی پلیمرها، فیلم ها و ظروف بسته بندی استخراج و فراوری مواد اولیه غذایی فراورده های مبتنی بر میکروارگانیسمها	۴۷	عراق، افغانستان، سومالی، تانزانیا، بولیوی، امارات، استرالیا، ترکمنستان، اتیوپی، توگو
۲	کشاورزی، دام و طیور، آبزیان	۵	تولید نهاده های کشاورزی ماشین آلات و تجهیزات کشاورزی دام و طیور آبزی پروری در دریا	۵۵	عراق، تاجیکستان، هند، افغانستان، تایلند، امارات، پاکستان، کویت، تاجیکستان، بولیوی
۳	تجهیزات پزشکی	۴	تجهیزات تشخیصی پزشکی تجهیزات درمانی پزشکی دندان پزشکی تجهیزات آزمایشگاهی مواد و ملزومات مصرفی پزشکی تجهیزات بیمارستانی تجهیزات بازتوانی و توان بخشی	۱۳۰	عراق، آلمان، ترکیه، مالتی، سوئد، الدولزی، بلاروس، امارات، لهستان، بلژیک
۴	دارو و سلامت	۹	داروهای بیوتکنولوژی و شیمیایی سلول درمانی و مهندسی بافت خدمات و فناوری های تشخیصی داروهای گیاهی صنعت داروسازی	۸۱۵	روسیه، سوریه، عراق، هند، ترکیه، امارات، قزاقستان، پاکستان، افغانستان، تایلند
۵	صنعت نفت، گاز و پتروشیمی	۷	اکتشاف و حفاری توزیع و انتقال پالایش و پتروشیمی	۳۹۰	امارات، پاکستان، عراق، ترکیه، ازبکستان، ازبایجان، سودان، سوریه، ترکمنستان، هند
۶	عمران و ساختمان	۷.۲	تجهیزات و ماشین آلات ساخت تجهیزات مکانیکی تجهیزات الکتریکی تجهیزات فضای باز	۶۱۵	امارات، عراق، ترکیه، افغانستان، ایتالیا، هند، ترکمنستان، سوریه، ازبایجان، ارمنستان
۷	صنایع معدنی	۱.۴	اکتشاف مواد معدنی استخراج مواد معدنی فراوری مواد معدنی	۵.۶	ترکیه، عراق، کره جنوبی، ازبکستان، هند، هند، امارات، افغانستان، قزاقستان، روسیه
۸	تجهیزات آزمایشگاهی	۳.۲	تجهیزات آزمایشگاهی تخصصی یسنرشته تجهیزات آزمایشگاهی عمومی یسنرشته	۲	ترکیه، امارت، عمان، عراق، مولداوی، ازبایجان، لبنان، پاکستان، آلمان، کانادا
۹	پلیمرها و کامپوزیت های پلیمری	۵	پلاستیک ها و محصولات مرتبط لاستیک ها و محصولات مرتبط کامپوزیت های پلیمری	۸۴۵	امارات، پاکستان، عراق، افغانستان، ترکیه، هند، هند، ازبایجان، ارمنستان، ازبکستان
۱۰	صنایع فلزی و سرامیک ها	۵.۲	مواد فلزی پیشرفته سرامیک های پیشرفته	۸۳۰	ترکیه، امارات، ایتالیا، عراق، هند، تایلند، نیجریه، عمان، بلژیک، افغانستان
۱۱	انرژی و صنایع نیروگاهی	۶	توربین ها تصفیه آب و فاضلاب سولولهای خورشیدی پیل های سوختی	۳۹۰	امارت، عراق، نیجریه، افغانستان، کتیا، تانزانیا، تایلند، پاکستان، اندونزی، یمن

ردیف	حوزه های صادراتی محصولات دانش بنیان	درصد از کل شرکت های دانش بنیان	تقسیم بندی بر اساس توانمندی های صادراتی دانش بنیان	صادرات ملی سال (میلیون دلار)	کشورهای مقصد صادرات
			باتری ها		
۱۲	مواد شیمیایی	۳	کاتالیست ها و جاذبه های پیشرفته روغن ها روان کننده های صنعتی افزودنی های شیمیایی حلال ها و اسیدها نمک های معدنی و آلی	۸۴۵	امارات، پاکستان، عراق، افغانستان، ترکیه، هند، هند، ازبایجان، ارمنستان، ازبکستان
۱۳	رنگ ها، رزین ها و چسب های پلیمری	۶	رنگ های پیشرفته رزین های پیشرفته چسب های پیشرفته	۸۴۵	امارت، پاکستان، هند، ترکیه، افغانستان، عراق، ازبکستان، ارمنستان، ازبایجان، هند
۱۴	نرم افزار و فناوری اطلاعات	۱.۴	-	-	کشورهای اروپایی، کشورهای آسیای میانه و در نهایت آمریکای شمالی
۱۵	گیم و انیمیشن	۱	انیمیشن بازی ویدئویی	-	کشورهای آسیای میانه، کشورهای عربی حوزه خلیج فارس و در نهایت کشورهای آفریقایی
۱۶	الکترونیک	۱۲	ایزار دقیق میکروالکترونیک مدارهای الکترونیک لیزر و فوتونیک ریاتیک	۲۱۰	عراق، چین، اوگاندا، ترکمنستان، ترکیه، امارات، قزاقستان، افغانستان، ارمنستان، روسیه
۱۷	برق قدرت و کنترل	۳	برق قدرت ماشین های الکتریکی کنترل و اتوماسیون صنعتی	۲۱۰	عراق، چین، اوگاندا، ترکمنستان، ترکیه، امارات، قزاقستان، افغانستان، ارمنستان، روسیه
۱۸	مخابرات	۸	تجهیزات مخابراتی شبکه های مخابراتی مخابرات با سیم مخابرات بی سیم مخابرات نوری	۲۱۰	عراق، چین، اوگاندا، ترکمنستان، ترکیه، امارات، قزاقستان، افغانستان، ارمنستان، روسیه
۱۹	ماشین آلات صنعتی	۹	تجهیزات ساخت خطوط تولید خطوط بسته بندی	۱۰۰	-